

Glavna skupština Jugoslovenskog Sokolskog Saveza

dne 30. juna o. g. u Osijeku*)

I.

Ako tvrdim da t. z. „sokolska“ kriza nije tragična ni strašna, ne kažem da neka sokolska kriza u opće ne postoji. Ali ma da je kriza tu, ona ima dve goleme mahne! Prvo nije bitno sokolska, nego je spolja iz nesokolskih redova i sa nesokolskom težnjom unešena u Sokolstvo. Bitka oko državnog uredjenja odjeknula je na sve strane. Pa nije čudo, ako je po neki ranjeni politički junak, zapao sada za busiju sokolsku, da odatle gadja. A drugo je to, da sokolska kriza nije opšta, nego da je zahvatila samo jedan deo sokol. društava, pretežno ona gde se t. z. „srpski imperijalista i hrvatski federalista“ vuku dosadnog klipka, dakle jedan mali deo sokolskih jedinica.

Ovo tvrdim bez potcenjivanja položaja, a sa jedinom namerom da nam pogled bude jasan.

Da ova sokolska kriza nije strašna vidi se iz toga, što traje toliko dugo, od Vidovdanskog Sokolskog Sabora bez prekida do danas, a bez moći da razruši, da obori Jugoslovensko Sokolstvo! U krizi je baš Jugoslovensko Sokolstvo, ne da se razaspe i podje u nazad, nego da se očisti i usavrši i razvije, da se ojača. Pa ako postoje unutrašnja sokolska trvenja, i ako je to osnova sokol. krize, onda je sve to dobro, i tako treba da bude, da se Jugoslovensko Sokolstvo ne uspava, da neostari pre vremena. Ako se sokolska kriza sastoji u pojačanom i živahnom merenju, nadmetanju, agitovanju, pa makar iz više tabora, ipak to mora da dovodi do produkcije samo što boljih, što snažnijih, što lepših, što mnogobrojnijih sokola, i samo tako moći će uspešno da se održi i da procveta Jugoslovensko Sokolstvo. Ako je naj-

*) Inosimo ovaj zanimljiv dopis jednog starog radnika sokolskog.

107.8.

posle sokol. kriza posljedicom nesuglasica na sokolskom ograjšju, ipak sve to samo može i mora da se sokolski izjednači, pomiri i izravna, jer za sve Sokolstvo na svetu imade mnogo općih gledišta sokolskih, koja ne mogu nikada i nikako da budu predmetom diskusija i razlaza!

Ali je sokolska kriza tu, i nema šta da se taji, Jugoslovenski Sokolski Savez, kao realni reprezentant Jugoslovenskog Sokolstva, postoji i osniva se na prostoj, čistoj i jasnoj ideji jugoslovenskog jedinstva i ujedinjenja, na ostvarenoj, praktički provedenoj toj ideji, bez ikakva obzira na išta i na ičije plemensko. Sokolstvo vezano u Jugoslovenskom Sokolskom Savezu je Jugoslovensko, sokoli su Jugosloveni. Drugoga Sokolstva i sokola u narodu jugoslovenskom nema. Tako je ideja iznešena i tako je jednoglasno primljena na Vidovdanskom Sokolskom Saboru g. 1919. u Novomsadu. Tako je ostalo do danas, još istinskije, još jače, još bolje, nego što je ikada bilo. I tako će za sigurno i na dalje ostati!

Nasuprot tome, idejno apsolutno savršenom i opće primljenom, upravo uzetom za osnovnu jednu dogmu Sokolstva, dolazi prigovor ovaj; to je ideal kome težite, nesumnjivo ideal, ali do njega mora da se dodje vremenom i trudom, — dovde ova mudrost može da se primi, sa sleganjem ramena manje ili više, jer za postignuće svakoga ideala treba vremena i truda, ali prigovor ide dalje i kaže, — do jednog jugoslovenskog ideala može da se dodje samo putem plemenskih, separatih, izdeljenih, i dosavršenstva teranih razvijanja, individualno-plemenskih razvijanja, „plemenski narodni karakteri Jugoslovenstvom nesmeju da štetuju,*) jer ako se i neće izbrisat trag srpstva u Srba, ni hrvatstva u Hrvata, ipak možemo biti jednako kano i braća Slovenci svi dobri Jugosloveni“, i najbolji i najsigurniji put, da se do Jugoslovenskog Sokolstva dodje, jeste uspostava predratnih plemenskih sokolskih saveza!

*) Sokolski Vjesnik, glasilo sokolskog društva u Zagrebu. God. III. Br. 8. Str. 79.

Jugoslovenstvo hoće svi, tu razlike nema! Samo je za jedne, i to za ogromnu većinu, Jugoslovenstvo svršena stvar u Sokolstvu, ono je ostvareno, mehaničko jedinstvo, izmešanje elemenata sprovedeno, i integracija tu, zbiva se, — za druge, i to za ogromnu manjinu, Jugoslovenstvo će biti tek nakon nekoliko vekova, u mesto mehaničkog jedinstva i izmešanja imade da se odeljuje i da se razlučuje, da se ponovo uspostave tri individualna i posebna tipa, koji će brojnomo sumacijom dati posle jedan tip!

Ovo je došlo u Sokolstvo spolja, upalo je kao tudji kvasac u neke delove sokolskog testa, i tu se prvo potajice, onda sve žešće počelo razvijati, Na tome počiva t. z. „sokolska kriza“, i iduća glavna skupština Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, dne 30. junija o. g. u Osijeku, imaće za glavnu dužnost, da tu krizu na opće zadovoljstvo reši.

Do strašljive ideje, da se prvo treba razdeliti i razjediniti, da se prvo kao separatan tip treba razviti vekovima do svoga savršenstva, a da bi se onda sa ostalim, isto takovim tipovima, običnom adicijom postalo jednim tipom novim, dotle nije mogla da vodi logika niti kakvo gledanje na svet, nego nešto sasvim drugo.

Kraj priznavanja teškoća i nezgoda što prirodno prate postajanje jedinica viših iz jedinica manjih, a osobito uzevši u obzir ovde upravo jednu rasnu osobinu srpsko-hrvatsku, osobinu jakog, elementarnog individualizma i partikularizma, — mislim da je ipak mnogo teškoća i nezgoda nastalo bez potrebe, i sasvim je sigurno da se mnogo toga nezgodnoga moglo izbeći i ublažiti, umeriti, da nije postojalo prirodno divljaštvo naše, te inače nespripremljeno, nepripravljeno, izravnoteženo duševno stanje, osobito u početku svoga. I taj početak nosi greh svih današnjih kriza, pa i krize sokolske.

Ali uvreda i uvredjenost imaju da stoje u jednom ispravnom odnošaju, akcija i reakcija u razmeru, preko normale nesme da se prelazi, niti je zdravo pasti efektivno odjedamput iz života kompromisa na pojmove teške, krupne i večne, pa upotrebiti riječi: neću, ili nikad, — i okrenuti ledja zdravom razumu! Jer samo zdrav razum kaže, da razdelenje ne može da bude ujedinjenje, i da novi tip, tip jugoslovenski, ne može da nastane pukom adicijom, kroz vekove sepa-

ratno razvijanih tipova drugih, — nego samo integralnim, mehaničkim, realnim izmešanjem dosadašnjih tipova, sprovedenim odmah, u najvećma mogućoj meri, prema postojećim srazmerama, i sa utakmicom i odabiranjem boljega, plemenitijega, zdravijega i jačega, bez ikakva obzira na bilo kakove odlike i zna kove plemenske, verske i staleške.

Ovaj zdravi razum i ovo zdravo gledanje na stvari dovelo je već skoro pre dve godine do Jugoslovenskog Sokolstva i do Jugoslovenskog Sokolskog Saveza! Zato drugog nekog Sokolstva ili drugih nekih sokola u narodu jugoslovenskom nema, niti može da bude! Sokoli i gotovi Jugosloveni, — to je jedno i isto! I tako mora i da ostane! Kraj svih grešaka, lutanja i mahna, ovo je najviša tačka sokolskog gledišta, zato je ona i opće vrednosti, zato ona ne može da bude predmetom diskusije. I ostaviti tu tačku znači hteti da ne bude — ne Jugoslovenskog Sokolstva — nego Sokolstva u narodu jugoslovenskom u opće.

I treba uzeti na um to, da ostaviti u Sokolstvu Jugoslovenstvo znači prekidanje odnošaja i veza sa Sokolstvom Češko-slovačkim, znači obaranje glavnoga ideala sokolskog, Sveslavstva!

Na radu glavne savezne skupštine u Osijeku počiva velika važnost, i ta je izražena u odnošaju zaključaka skupštinskih prema stanovištu jugoslovenskom! Sve drugo je sporedno i malo prema tome odlučnome! Može se prilagoditi i može se popustiti svugde do mile volje, ali od jugoslovenskog stanovišta nesme se ni u kom slučaju odstupiti niti za dlaku!

Dakle vrhovni je sokolski zakon i danas za nas: naše Sokolstvo je Jugoslovensko, i drugoga Sokolstva nesme biti! Sokoli su Jugosloveni! Plemenska Sokolstva spadaju u muzeje.

II.

Od lepih deklaracija nema se u životu mnogo. A ako deklaracije što vrede, onda se i onako nema bolje od one, što je još u Januaru g. 1919. u Zagrebu na I. sastanku Jugosloven-

*) Vidi 1. broj Sokolskog Glasnika za god. 1919.

skog Sokolstva primljena! U mesto ponavljanja i u mesto reči, — ili još bolje — i kraj ponavljanja osnovnih izjava u pogledu Jugoslovenskog Sokolstva, mislim da je vreme, da Jugoslovenski Sokolski Savez zahvati energično i realno u celokupni naš sokolski život, u život obični, razbačen po mestima i po provincijama, ostavljen sam sebi, da ga ne ostavlja bez pomoći, bez nadzora, da ga ne prepušta samoga sebi.

Reči i pisanja iz daleka nemaju pravoga i poželjnoga uspeha. Detinjstvo je prošlo, i ako još do sada nemamo izradjenih i opredeljenih sokolskih ličnosti, zrelih i sposobnih za sokolovanje, što bi spontano, po svojoj volji, raspoloženju i uverenju, bez nagrade, plate, slave i časti, htele na pleća da prime trud i rad sokolski, — mora se nastojati svom snagom oko toga, da se stvore okolnosti, uslovi i sredstva, što bi omogućilo pojavu sokolskih ličnosti, i dalo bazu realnosti njihovoj akciji i aktivitetu. Reči i pisanja iz daleka, to je malo danas, potrebne su žive ličnosti sokolske, da obidju svako sokolsko društvo, da govore sa svakim sokolskim članom!

Poznato je općenito da naše Sokolstvo danas raspolaže sa malo takovih, gotovih, zgodnih i sposobnih ličnosti. Pa i ovde vredi staro pravilo: da prosvetitelja treba prvo prosvetiti! Ali dok s jedne strane imamo da obrazujemo ličnosti za sokolske potrebe, dotle s druge strane treba i najmanji raspoloživ broj sada odmah upotrebiti, i ne tešiti se sa teorijama.

U prvom redu mora se uzeti obzir na sve naše pogranične župe, a osobito na one, čije su granice najvećma izložene, u svima tima sokolskim gnjezdima, pored zvaničnih radenika, imaju da na sokolsko proprište istupe još posebne, jake, odabrane, spremne sokolske ličnosti, izravni izaslanici i zastupnici samoga Jugoslovenskog Sokolskog Saveza!

Dve stvari ima naš Savez da obavi, jednu lakšu, da pronadje i odabere ličnosti, drugu težu, da pruži sredstva, te da sve to kako treba organizuje. Mrtvih kapitala nesme Sokolstvo da gradi. Sokolstvo je život, i za život treba da dađe sve što ima.

Potreba ovakovog načina rada uslovljena je ne samo zahtevom, da Sokolstvo ostane večito budno, živo i sveže, nego da može u opće pravilno i normalno da opstane. Kako treba

da funkcioniraju jedan veliki Jugoslovenski Sokolski Savez, to mi ne znamo, i to niko ne može da nas pouči. Moramo da učimo i pokušavamo. Ono što je pre rata bilo, sve je to malo, slabo, blede, usko. Mi nemamo ni u što da se ugledamo! Naše je Sokolstvo veliko, slobodno i novo! Pa tako treba da bude i u svojim glavnim odlukama. A glavna direktiva za odluke ostaje jedna, i za uvek vredi jedino gledanje i ocenjivanje svega zajedno, svest zajednice i celine.

Reči i pisanja iz daleka mogu i da ostanu, naš Savez može da bude i kancelarijom, ali je potrebno da se naš Savez vidi i oseti svugde, da se i iz kancelarija pokrene.

Bez ikakve je sumnje da će cela glavna skupština samo moći odobriti ovakovu jednu akciju Saveza, i dati saveznoj upravi široku punomoć.

A ovaj način rada Saveza ima od sada jednu osobitu važnost. To je rad i sprema I. Jugoslovenskog Svesokolskog Sleta, koji će da bude g. 1922. u Ljubljani. Sprema Sleta i izvodjenje Sleta ne može da se zamisli bez nove i pojačane akcije Saveza, a osobito u naglašenom smislu.

III.

A o samom I. Jugoslovenskom Svesokolskom Sletu moram da nešto opširnije progovorim, jer sam po sebi čini jednu vrlo važnu tačku rada i zaključaka glavne savezne skupštine u Osijeku. Sletske i gimnastičke svečanosti dobile su po vremenu svoj određeni tip, — drugačije ne može ni da bude, kada se u stvari uvek dešava jedno i isto. Taj određeni tip svečanosti vidjeli smo neposredno najviše kod br. Čeha u Pragu. Pa je sasvim prirodno, ako i naš I. Jugoslovenski Svesokolski Slet u Ljubljani bude pokazivao ono, što su dosada svi svesokolski sletovi pokazivali.

Ali ima dvoje, na što tim povodom moramo da mislimo. Prvo da se u svakom slučaju moramo prilagoditi vremenu u kome živimo, i našim prilikama i okolnostima, kako u opće, tako i sokolskim. Prilagodjenje, akomodovanje našim potrebama, našim sredstvima, našoj moći, našim ciljevima, to je glavno načelo. A drugo je, da naš Slet mora da nosi izrazit i određen, jasan karakter jugoslovenski, karakter naš, da dakle naš Slet ima nešto naše, vidno i bitno naše!

To su glavne direktive za naše odluke o Sletu, a detalji i pojedinosti dolaze posle.

Slet treba da bude u Ljubljani, a dani Sleta treba da uhvate Vidovdan. S time će se sigurno složiti svako.

Na Sletu obilgatno učestvuju sve sokolske župe, — i to je jasna stvar. A kako se Slet zove rekli smo već napred.

Nego o Sletu govorim radi glavnih direktiva, pa ponavljam: prvo se pružaj prema guberu, drugo kakav si da si, ali budi jedanput svoj!

Da rastumačim to na jednom primeru. Na svakom Sletu ide se za efektima mase. Zato postoji t. z. glavna sletska prosta vežba, koju izvodi najvećma mogući broj vežbača. Ta vežba za naš Slet mora biti sastavljena tako, da je zbilja može naučiti i može vežbati kako treba glavna množina naših vežbača. Te po tome mora biti zbilja što prostija i lakša. Osim toga, ipak ta vežba nesme da bude prosto okretanje i mahanje rukama i nogama bez ikakva dubljeg smisla ili cilja, nego ipak mora da nosi izvesne simbolične znakove u vezi sa idejama koje su nama i narodu našem bliske i mile. Najposle pošto na našem Sletu osim vežbača, članova društava u običnom smislu, moraju na vežbalište nastupiti mnogobrojne mase seljaka i vojnika, to sastav glavne proste sletske vežbe mora i na to da uzme obzira.

I kako je sa vežbom i vežbanjem inače, tako je sa celim Sletom, sa njegovom kompozicijom i organizacijom, sa njegovom spremom i izvodjenjem. Tako je i sa glavnim ciljem i svrhom Sleta. Po mome mišljenju je termin Sleta u opće preuranjen, i bolje bi i praktičnije bilo, da se ostalo kod dosadašnjeg načina našeg sokolskog rada od g. 1919. pa ovamo, t. j. da su se još jednu, ili još i drugu godinu priredjivali veliki župski, i inače pokrajinski sletovi. A mesto Svesokolskog Sleta da se držalo dva ili tri velika sokolska prednjačka tečaja. No najposle sada je svejedno, i promena odluke o Svesokolskom Sletu i o njegovom roku, može da izazove nesuglasice, ili bar neko nepotrebno neraspoloženje. Dakle: glavna svrha i cilj Sleta g. 1922. u Ljubljani mora da bude potvrda jedinstva jugoslovenskoga u našem Sokolstvu. To je ono što nam treba i zašto mi živimo. Prema tome glavnome i odlučnome tek može i sme da se vrsta drugo, što Sletom hoćemo da postignemo.

Priprema Sleta velika je i ogromna stvar. I mi se samo možemo diviti, i odati potpuno priznanje onoj braći našoj, što na svoja pleća primaju Slet.

IV.

Ako tako redom posmatramo glavne radove savezne skupštine moramo da dodjemo još do nečega, što zaslužuje veliku pažnju.

Ne mogu bez zanosa i bez poštovanja da pomislim, i da se setim našeg I. Sokolskog Sabora! Kako je to sve bilo veliko i lepo, i kako je mnogo toga u ideološkom pogledu onda pred nas iznešeno bilo! Zbilja je sokolski život izgledao osiguran i obezbedjen barem za desetinu godina! Pa smo osećali, da smo stali na prave i jake temelje, na koje onda lako može da se nastavi gradnja našeg budućeg doma.

Onda je došao običan život naš, mali, hladan, raskidan. I ne samo po vremenu, ne samo po osećanju, nego i po mislima i načelima mi smo se počeli udaljavati od I. Sokolskog Sabora našeg, i dokumente njegove polako je počeo da pokriva zaborav, autoritet mu se počeo da gubi, i sila i snaga počela da krnji i drobi.

I danas I. Sokolski Sabor naš stoji pred našim pogledom dalek, velik, ali sve više stran i nepoznat, i pokolenje što je saborisalo okrenulo je velikoj prošlosti ledja!

Ako je prirodan zakon, da jedna generacija ne može bez prekida kroz godine da bude u velikom oduševljenju i zanosu, i ako veliki trenuci prirodno dolaze i prirodno prolaze, moramo da se ipak pitamo, pa zar iz I. Sokolskog Sabora našeg, naše sokolske konstituante, nije ostalo realnoga, čistoga i bistroga, vrednoga ništa, kuda naše poglede i danas moramo da upremo?! I što je što osim zaključaka našeg Sokolskog Sabora, može da ima glavni upliv i odlučni utecaj na naše dogovore, naše zaključke i naša dela?! I jeli moguće, da se u opće neki naš sokolski život nakon sabora a bez veza sa saborom zamisli?!

Uporedite, molim Vas, mariborsku sokolsku skupštinu sa saborom, uporedite je po duhu i po duši!

Bez težnje za kritičarenjem i bez traženja nekog efekta kažem to, kažem to otvoreno, prosto, jasno.

Pa šta hoćeš, brate, — zapitaće neko!

Hoću, evo, da naše Sokolstvo, nikada i ni pošto ne napušta idealne visine, kamo se na saboru beše ispelo, da te visine ne napušta ni u pogledu iskrenosti srca i duše, ni u pogledu traženja zadaće i cilja, ni u pogledu gotovosti da odmah dade i učini sve što može za ideju, ni u pogledu shvatanja i odredjenja osnovne, sokolske, jugoslovenske misli... To hoću, i ako to ne umem sasvim dobro da kažem... Pa govorim to pred glavnu saveznu skupštinu u Osijeku, sa željom da je vidim na svom mestu, da je vidim uzvišenu, iskrenu, veliku i čistu! A osim toga uporno tvrdim, da Sokolski Sabor nije bio zato da prodje; i ako živimo, možemo to samo u zaklonu uzvišenosti njegove, možemo to jedino oslonjeni na njega; i ne smemo da zaboravimo nikada, da smo zakletvama našim položili fundamente Jugoslovenskom Sokolstvu; pa ma šta bilo, i dešavalo se ma što, u Jugoslovenskom Sokolstvu, mi Sokoli i Jugosloveni imamo samo jedno da se pitamo, a to je da li je održan sklad sa Sokolskim Saborom i intencijama njegovim, — a sve je drugo irelevantno; pa ako saznamo, i uverimo se, i vidimo, da idemo putem onim, kuda je sabor pružio i pokazao pravac, — onda treba da idemo samo hrabro, energično, neumorno napred! Jer Sokolstvo našem narodu treba, i Sokolstvo takovo u našem narodu treba da se sačuva i održi.

Neka dakle ova naša glavna savezna skupština u Osijeku sačuva i održi čisto i nepokvareno Jugoslovenstvo u Sokolstvu, neka ne zaboravi da je mandatar I. Sokolskog Sabora, neka stvori uslove i sredstva da Jugoslovensko Sokolstvo bude što više sveže i živo, i neka izda mudru zapovest za I. Jugoslovenski Svesokolski Slet za g. 1922. na Vidovdan u Ljubljani!

U to ime napred i zdravo!

Stari Soko.

Fizičko obrazovanje u Čehoslovačkoj

Mlada po slobodi i samostalnosti a tradicionalna po kulturi i svesti čehoslovačka republika u razvoju i stvaranju političko-kulturnoga života nastoji, da ideje i rad narodnih buditelja: Husa, Komenskoga, Havlička, Tirša, Masaryka i mnogih drugih oživotvori u stvaranju ne geografski omeđene

države, nego u izgradnji pripadnika republike duševno razvijenih, telesno zdravih, a moralno jakih, sposobnih živeti i raditi za sebe, a od sebe za celinu t. j. narod i državu. Država mora postojati unutar duša i osećaja, a ne izvan nas u zakonima, naredbama i uputama, ona mora da je deo našega života, naše ličnosti, to je geslo realizma prvoga predsednika republike T. G. Masaryka, to geslo postaje razvojem današnje kulture i geslom celokupnoga čehoslovačkoga naroda.

U duhu toga osnovnoga shvaćanja rešavaju se pitanja, koja su delovi te celine. Pitanje fizičkoga obrazovanja dolazi među prva pitanja s kojima se bavi ne samo državna politika, nego i čitava javnost bez obzira kojoj političkoj strani pripada. Inteligenat i radnik, malograđanin i seljak bavi se i zanima se za to pitanje. Razumeti to njihovo zanimanje za pitanje fizičkoga obrazovanja značilo bi razumeti rad Čehoslovačkoga Sokolstva unatrag šezdeset godina, i kao ideju osnivača Sokolstva Dr. Miroslava Tirša i Jindriha Fignera, i kao i rad kasnije sokolske generacije, koja je neumorno i žrtvujući sebe za narod i celinu, znala izgraditi ogromnu organizaciju narodnu, čiji rad dopire do najmanjega češkoga sela, i do najudaljenijega češkoga čoveka, živio on u Evropi, ili kome drugome delu sveta.

Iz Sokolstva kao eminentno narodne ustanove koja je jednaku važnost polagala duševno-moralnoj strani kao i telesnoj može da se sa pravom kaže da su iz njena rada potekle i ostale ustanove, koje rade u pravcu fizičko-moralnoga obrazovanja naroda. Narod Čeha i Slovaka može razvoj duševne slobode, iz koje su potekli legionari, da zahvali ideji i radu Sokolstva.

Shvativši svoju zadaću u slobodnoj državi, Češka Obec Sokolska podnela je 28. marta 1919. godine dakle tri meseca nakon oslobođenja, predlog za „izradbu osnove telesnog vaspitanja u Čehoslovačkoj republici“ predložen ministarstvima: prosvete, narodne obrane, zdravlja i socialne skrbi. Č. O. S. u predlogu traži da se fizičko obrazovanje postavi na Tiršev sokolski sustav. Fizičko obrazovanje imade da se provede na školsku i izvanškolsku mladež. Fizičko obrazovanje imade kod muških da počne od 6—24 godine, a kod žena od 6—20 godina. Predlog je stručno razvijen te se sastoji iz ovih odeljaka: cilj telesnoga odgoja, srestva, metoda,

vežbalište i igralište. Posebni deo bavi se telesnim odgojem u različitim doba starosti, kako u školama tako izvan škola, o stručnoj spremi učitelja, o učiteljstvu potrebnom za prelazno doba, o pravnom položaju učitelja telovežbe, organizaciji visokoga zavoda za telesno obrazovanje. Predlog Č. O. S. bio je temelj, na kome se počelo da raspravlja pitanje telesnoga obrazovanja čehoslovačkoga naroda.

Narodno Prestavništvo Čehoslovačke Republike zaključilo 31. marta 1920. da se kod ministarstva narodnoga zdravlja i telesnoga odgoja imade urediti Savetujući Zbor, koji ima zadaću to pitanje urediti. Naredbom vlade od 12. novembra 1920. ustanovio se takav zbor od dvadeset članova, i to: 4 zastupnika ministarstva narodnoga zdravlja i telesnoga odgoja, 2 zastupnika narodne obrane, po 1 zastupnik ministarstva školstva i narodnoga prosvetavanja, socialne skrbi, za izjednačenje zakonodavstva i organizaciju administracije, ured ministarstva za administraciju Slovačke, ministarstva poljoprivrede, po 1 zastupnik profesorskoga zbora lekarskoga fakulteta, profesorskoga zbora filozofskog fakulteta Karlove, profesorskoga zbora telovežbenih kurseva, pedagoškoga ustava Jana Amosa Komenskoga, Čehoslovačke Obec Sokolske, Čehoslovačke Obec Športove, Saveza radničkih telovežbenih društava, telovežbeno odeljenje Središnjega društva čeških profesora i češke eugeničke udruženosti.

Zadaća je tome zboru pripremiti zakon za telesno vaspitanje, davati predloge o svim pitanjima telesnoga obrazovanja.

Predsednik zbora jeste Dr. Karlo Vajgner, univerzitetski profesor i poznati pobornik telesnoga obrazovanja. Članovi: Dr. Emanuel Chalupny iz Tabora, pisac brošure: Sokolstvo i Socializam; nadzornik telovežbe Jan Machal iz Trebiča, Aug. Ocenašek, prof. Vaclav Sracha, naš br. Dr. Jindra Vaniček, Bohumil Havel, urednik „Sok. Vesnyka“ Jan Hiller, Dr. A. Tuma, Dr. V. Šrobar, Vacl. Prochaska, Dr. Jindrich Matiegka, Dr. Otakar Kadner, Josef Klenka, Agathon Heller, Dr. Ive Grus, Alois Bernašek, prof. Emanuel Roubal, Dr. Ladislav Haškovec.

Ovome zboru podnešena su četiri nacrti zakona o telesnom obrazovanju u Čehoslovačkoj Republici i to: profesora Ed. Zoubeka, MUDr. K. Vajgnera, Česke Obec Sokolske i MUDr. Ante Merhanta.

Manje-više svi se predlozi temelje na nacrtu Česke Obec Sokolske, koji izgleda da će biti i primljen. Ovaj zbor drži redovne sednice i stvara na temelju nacrtu detaljan zakon.

Do definitivnoga rešenja ovoga pitanja u celosti doći će kad dovrši ovaj zbor svoj rad i narodni parlamenat primi zakon o fizičkom obrazovanju čehoslovačkoga naroda u školama i izvan škola.

Do toga rešenja prelazno doba udešeno je ovako: unutar organizacije ministarstva narodne prosvete u odelenju pedagoško-didaktičnom postoje dva referenta za fizičko obrazovanje i to: prof. E. Zoubek za osnovne i građanske škole i prof. Jan Hiller za srednje škole. Prof. Zoubek izradio je detaljni program naučne osnove za rad osnovnih i građanskih škola, koji se temelji na načelu, da za fizičko obrazovanje moraju učitelji biti stručno spremni, da fizičko obrazovanje imade da se protegne na žensku i mušku decu, te da se odmah otpočne sa radom. Nacrt je razdeljen prema dečjim godinama i prema karakteru škola t. j. jedno-dvo-tro-četvero i t. d. razreda. Da bi rad bio predan u stručne ruke održava se već drugi kurz učitelja prema toj osnovi. Učitelj i brat naš Agathon Heller, napisao je prema tome nacrtu udžbenik, koji se nalazi u štampi. Nacrt rada za srednje i učiteljske škole nije dovršen, on se nalazi u stvaranju, fizičko obrazovanje vrši se prema nacrtu prijašnjih vlasti prilagođen današnjem duhu i vremenu. Da se sprema stručni učitelji za srednje zavode osnovano je privremeno uz filozofski fakultet trogodišnje učenje telovežbe. Nad celokupnim radom fizičkog obrazovanja u školama vrši nadzor inšpektor telovežbe prof. Josip Klenka, a osim njega posluje poseban inšpektor za Češku, Moravsku, Šlesku, Slovačku i Potkarpatsku Rusiju. U projektu je nacrt za uređenje i upravu telovežbenoga Tiršova Ustava u Pragu, koji će biti samostalan i autonoman, sa svima pravima visoke škole, a u njemu će se pripremati budući učitelji telovežbe. No, držim, da će i ovde Č. O. S. svojim radom pre ostvariti takav avod — nego država. Č. O. S. kupila je ovih dana ogromne zgrade i kompleks zemlje za 3 miliona njihovih kruna (naših $1\frac{1}{2}$ milion dinara) u kojoj će zgradi ostvariti davnu ideju svoga rada Tiršova ustava, gde će se priređivati jednogodišnji kurzevi, koji će trajati godinu dana, kako za muške tako i

zenske. Ministarstvo izdaje poseban list za fizičko obrazovanje: „Telesna vychova“.

Unutar organizacije ministarstva narodnoga zdravlja i telesnoga vaspitanja postoji odeljenje za telesno vaspitanje sa glavnom zadaćom bditi nad radom telesnog vaspitanja u svim ministarstvima i rešiti pitanje fizičkoga obrazovanja naroda sa znanstveno-lečničke strane, dovesti u sklad rad lečnika i opšte zdravlja sa pitanjem fizičkoga obrazovanja, potpomagati materijalno rad ustanova koje se bave telesnim vaspitanjem, držati kurzeve za lečnike, iskoristiti i tražiti načine, da se prirodne krasote, predjeli, kuće, šume i ostalo što utiče na zdravlje čoveka predade ustanovama sa ciljem telovežbe. Na čelu toga rada u tom ministarstvu jesu: br. Dr. J. Masak i A. Očenašek.

Organizacija rada fizičkoga obrazovanja vojske prenesena je generalnom štabu vojske. Dok se rad u tom pravcu kod ministarstva prosvete i zdravlja nalazi u prelazu i stvaranju, dotle je rad u ministarstvu narodne obrane svršen čin. Generalni štab vojske deli se u dva dela a) vojnički, b) građanski. Građanski odio štaba (zvanično se zove generalni štab, odio za vaspitanje) vodi brigu za telesno i duševno obrazovanje vojnika. Taj odio razdeljen je u šest pododeljenja i to: moralno, prosvetno, telesno, školsko, jezikoslovno i milično vaspitanje. Na čelu toga odjela jeste načelnik br. Dr. Jindra Vaniček sa šest „prednosta“ pododeljenja. Sistem fizičkoga obrazovanja vojnika postavljen je na Tiršev sistem. I ako mi je zadatak, da u ovom članku prikažem stručno stanje fizičkoga obrazovanja ipak ne mogu da predem preko jednoga važnoga pitanja rada ovoga odeljenja a to je pitanje prosvete vojnika za vreme vojničke škole. Činim to iz razloga toga, da se otvore oči mnogim našim sokolskim radnicima, koji u strahu za sebe, ustaju nesvesno protiv rada mnogih od nas, tvrdeći da je dosta da naša društva samo fizički obrazuju narod. Unutar ovoga odeljenja postoji prosvetno odeljenje sa zadatkom: 1. građanski vaspitati vojnika i dati mu temelja i znanja o zakonima, redu, dužnosti i pravima; 2. osnivati u pukovima knjižnice, čitaonice, pevačka i muzička društva, pozorišta i slično. U svrhu ovih organizacija organiziran je niz predavanja iz svih grana javnoga života kako prošlosti tako i sadašnjosti. Da se vratim na glavno. Odeljenju,

zapravo pododdeljenju za fizičko obrazovanje zadatak je stvoriti zdrav temelj za vojničke vežbe. Fizičko obrazovanje vrši se ovako: U jutro rano pola sata zajedničkoga vežbanja s ciljem pripremiti organizam k intenzivnom radu dnevnoga vežbanja. Posle podne dva sata sistematskoga vežbanja Tirševa sistema. Četiri puta godišnje dužni su istupiti svojim radom pred javnost i to: 1. marta, 1. maja, 14. jula i 28. oktobra. Organizacija daljnja od glavnoga štaba provedena je ovako: U svakoj zemaljskoj oblasti ima zemaljski referent za fizičko obrazovanje, koji upravlja sa čitavim fizičkim obrazovanjem u oblasti, a po nacrtu M. N. O. (t. j. odeljenja za vaspitanje). U svakoj diviziji imade divizijski referent za fizičko obrazovanje, koji upravlja sa fizičkim obrazovanjem u oblasti divizije. Svaki puk imade po jednoga referenta, koji upravlja sa fizičkim obrazovanjem u puku. On je načelnik puka, te sa načelnicima za fizičko obrazovanje u bataljonima sačinjava prednjački zbor pukovski. Svaki bataljon imade načelnika, koji sa načelnicima četa sačinjava prednjački zbor bataljonski. Načelnik četa imade opet svoj prednjački zbor za čete. Zemaljski referent, kojih ima četiri i to: Prag, Brno, Bratislava i Uzhorod, i dvanajst referenta divizijski postavljeni su od strane M. N. O. te vrše samo rad na fizičkome obrazovanju vojnika. Ostali pukovski, bataljonski, četni i t. d. referenti vrše i druge vojničke poslove.

Da budu stručno spremljeni održavaju se stalni tromesečni kurzevi, koga pohađaju dobri vežbači bez obzira bili vojnici (redovi) ili oficiri. Kad se god ovoga intenzivnoga rada države, uzmu u obzir i ostale ustanove koje delomice rade na fizičkom obrazovanju naroda kao: radnička telovežbena društva, skauti, česki športisti i drugi, onda je razumljivo da pitanje fizičkoga obrazovanja dolazi u red najvažnijih problema državne politike.

Izuzimam iz ovoga dopisa rad Č. S. Sokolstva — jer držim da rad Č. S. Sokolstva za tačno poznavanje, za tačno razumevanje kako u pogledu telesnoga tako i moralno-duševnoga vaspitanja zaslužuju, sobzirom na zajednički rad i život s braćom Čehoslovacima, posebnu knjigu.

Dušan M. Bogunović.

Pokrajinski sokolski sletovi

Moramo da mjerimo sokolsku snagu, jer ona nam daje najbolju sliku sokolskog rada.

Tu snagu mi mjerimo u našim pokrajinskim sletovima. Tu vidimo svoj sokolski rad kroz jedno kraće razdoblje. Ovakih sletova moralo bi biti više i uvijek na drugome mjestu.

U pokrajinskim sletovima bolje se može opaziti i voditi računa o radu pojedinih župa i društava, dok na velikim sletovima taj se pregled gubi, nastupa cjelina i tako dobivamo pojam o jednoj cjelini a ne o pojedinim jedinicama.

Mnogi će na ovo odgovoriti: nije Sokolstvu zadaća da se pojedine jedinice ističu već cjelokupnost sokolske snage mora da se pokaže. Jest, tako je, i ja se time slažem. Ali prije nastupa cjelokupnog Sokolstva, mi moramo pojedinačno nastupati, jer onda ćemo se znati bolje orijentirati, moći ćemo lakše upoznati sve pogriješke i manjkavosti. S omanjim sletovima u raznim krajevima širimo po cijeloj državi sokolsku ideju, probuđujemo nacionalnu svijest u masama i osvajamo nove ljude za sokolski rad.

Mi smo mlada država i naše je Sokolstvo mlado. Ono Sokolstvo prije rata imalo je održati nacionalnu borbu i protudržavni duh u pojedinim pokrajinama. U Dalmaciji borilo se Sokolstvo protiv talijanstva, u Slovenačkoj protiv pangermana, u Hrvatskoj i Slavoniji protiv raznih narodnih neprijatelja, u Istri protiv talijanaša, u Bosni i Hercegovini protiv pangermanstva, u Vojvodini nitko nije smio da kaže da je Sokol, u Srbiji i Crnoj-Gori Sokolstvo se istom počinjalo buditi.

Sada, poslije rata, imamo mnogo novoosnovanih društava i počinje naš pravi sokolski rad: fizičko i moralno jačanje.

U svakom društvu moramo marljivo raditi, da taj rad možemo i pred drugima pokazati na pokrajinskim sletovima. Za ovakove sletove ima se na vrijeme početi raditi, jer mladi i neuvježbani članovi ne mogu u posljedni čas naučiti sve što treba, za jedan slet. Ovakovi mali sletovi jesu pokušaj za velike sletove.

Na njima se daje ispraviti i bolje udesiti ono, što se ima vježbati no velikim sletovima. Sokolski stručnjaci lako će ispraviti pogriješke pojedinih društava i uputiti ih na bolje vježbanje za veće sletove, ako društvo pojedince ili najviše dva ili tri na-

stupaju. To bi bila jedna vrst ispita, jer tako na velikim sletovima nastupali bi samo najbolji i gledaoci odneli bi najljepše dojmove o sokolskom radu.

U kratko vrijeme doživljavamo nekoliko manjih sletova: u Novom Sadu, Mariboru, Zagrebu, Osijeku, Mostaru i Splitu. Valjda će ovi sletovi biti dovoljno mjerilo sa veliki sokolski slet. Ako se opazi, da na ovim sletovima sve ide glatko, što na ona dva nije bilo, onda se može pomišljati za veliki slet, ali ako bude zapinjanja, onda nipošto. Bolje je čekati i prirediti još nekoliko manjih sletova, nego odmah s velikim a bez uspjeha. Ako sada dobro ispadne, tada se mora odmah početi s učenjem za jugoslovenski slet, jer opet velim, ne sve zadnja dva, tri mjeseca. Ako vježba vježbaču ne pređe u krv, on se izgubi i doživljavamo neuspjeh. Neka tehnički odbor ima ovo na umu!

Za prosvjećivanje masa u sokolskom duhu, mora se raditi i na prosvjetnom polju. Taj rad pripada kulturno-prosvjetnim odjeljenjima, koja su valjda u svim društvima osnovana. I ona treba da prisustvuju takovim sletovima duševnim radom, priređujući niz predavanja o Sokolstvu u svome kraju, sokolskom radu uopće i važnosti Sokolstva u našoj državi. Moramo prestati samo s tjelesnim odgojem našeg članstva, a temeljito početi duševnim odgojem, jer duševno naše članstvo još ni izdaleka ne odgovara svojoj zadaći.

Uz Sokolstvo morale bi nastupati i škole kao zasebne tačke sletova. Na omanjim sletovima može se lako udesiti, da nastupi nekoliko stotina najboljih vježbača srednjih i osnovnih škola sa lakim i jednostavnim prostim vježbama, te piramidama. Ovakovi bi nastupi imali velik moralan uspjeh, nastale bi veće veze između škole i Sokolstva. Ne smeta što djeca pohađaju sokolsko vježbanje, ali kad se uzme u obzir, da to vježbanje u Sokolanama ne pohađa ni deset po sto djece, onda se osjeća potreba da se u samim školama vrši pravo sokolsko vježbanje i da ih se privuče na slet. Ob ovome će se ovrnuti u jednom posebnom članku. Gde je u blizini vojska, dabogme da i ona mora na sletu da sudeluje.

Na rad, braćo, za omanje sokolske sletove, a da uspijemo na veliki jugoslovenski slet.

Zdravo!

Vršac — Ante Tadić.

II. Pokrajinski Sokolski Zlet v Osijeku

Oražnov dan v Osijeku

Proslava spomina umrlega staroste br. dr. Oražna se v Osijeku ne vrši dne 27. t. m., temveč 28. VI., t. j. na Vidov dan ob 9. uri dopoldne.

Zaupni sestanek vseh župnih delegatov, ki se udeleže glavne skupščine Jugoslovenskega Sokolskega Saveza v Osijeku dne 30. t. m., se vrši v prostorih Narodne kazine v Osijeku dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer. Pozivljamo vse župe, da odpošljejo k temu sestanku iste delegate, kakor na glavno skupščino.

Posebni vlaki v Osijek

I. Ljubljana - Osijek. Posebni vlak za župe: Kranj, Celje, Maribor, Ljubljana, Ljubljana I., deloma Novo mesto, Zagreb, Tuzla, Sarajevo, Mostar.

Odhod iz Ljubljane 26. VI. t. l. ob 0.40. Litija 1.13, Zagorje 1.29, Trbovlje 1.34, Hrastnik 1.39, Zidani most prihod 1.48, odhod 2.40, Sevnica 3.12, Rajhenburg 3.32, Krško 3.40, Brežice 4.04, Zaprešič 4.34, Zagreb prihod 5.00, čaka na vlak štev. 2031 iz Varaždina, Čakovca i. t. d., ki pride v Zagreb ob 6.26, največ 24 minut. Ako bo več zamude, se peljejo udeleženci iz teh krajev s posebnim vlakom Zagreb-Osijek.

Isti vlak odhaja iz Zagreba ob 6.40, Sisak prihod 8.00, odhod 8.20 (društvo Sisak vstopi v ta vlak), Caprag prihod 8.30, odhod 8.37, (vstopi društvo Petrinja), v drugih postajah ta vlak ne sprejema sokolskih društev ter vozi do slav. Broda, kjer je prihod 13.21, odhod 13.48. Tu vstopijo župe Tuzla, Sarajevo, Mostar, ki odhajajo z vlakom štev. 10014, ki odhaja iz Sarajeva ob 12.10, v Osijek dohod 18.00.

II. Posebni vlak iz Zagreba. Župe: Zagreb, Rijeka, Bjelovar. Odhod iz Zagreba 26. VI. t. l. ob 8.20, Dugoselo ob 9.00, Križevci dohod 10.10, odhod 10.30, prihod v Osijek ob 20.00. S tem vlakom imajo zvezo iz Rijeke, vlak štev. 313 ob 22.00, iz Karlovca vlak štev. 313 ob 4.56, iz Novega mesta vlak štev. 1011 ob 1.31. V Križevcih ima zvezo iz Ko-

privnice šte. 411 ob 406. Vsa društva na progi Križevci-Bjelovar-Našice-Osijek vstopijo v ta vlak ter se opozarjajo, da vozi ta posebni vlak ca. pol ure za direktnim jutranjim vlakom za Osijek, po tem se naj tudi ravnajo.

III. **Župa Split.** Župa Split pride v Bakar 24. VI. t. l. ob 7. zjutraj, odhod iz Bakra v Zagreb ob 12.20, dohod v Zagreb ob 22.55, zveza takoj naprej z vlakom šte. 13 do Vinokovcev, prihod v Osijek 25. VI. t. l. Civilno občinstvo se naj opozori, da se naj po možnosti vozi z rednimi vlaki, za katere velja tudi polovična vožnja od 23. VI. do 3. VII. t. l.

Povratek. Iz Osijeka se vračamo v Zagreb dne 29. VI., odhod iz Osijeka ob 20.30, prihod v Zagreb 7.40, v Ljubljano odhod iz Osijeka ob 21.00, prihod v Ljubljano ob 11.00 dne 30. VI. t. l.

SOKOLSTVO

JUGOSLOVENSKI SOKOLSKI SAVEZ

Sokolsko društvo v Dugomratu je isključilo Jurija Braoviča, ker se je prostovoljno javil, da hoče ustreliti sinjskega mučenika Onisima Popoviča in je ta čin tudi izvedel. Sokolska župa Split je to izključitev potrdila. Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza daje to na znanje.

Sokol v Zlataru je izključil svojega ustanovnega člana župnika Ivana Mihelčiča v Zlataru iz sledečih vzrokov: Letos bi se morala vršiti kakor vsako leto dne 30. aprila maša za dušnica po mučenikih Zrinskem in Frankopanu. Župnik ni hotel čitati te maše. Vsled tega je zavladelo med tamkajšnjimi Sokoli veliko ogorčenje. Nadalje je župnik velik frankovec, nasprotnik našega ujedinjenja, hujska ljudstvo proti državi i ujedinjenju ter se nelepno izraža o Sokolstvu. Starešinstvo je izključitev potrdilo.

NOVOMEŠKA SOKOLSKA ŽUPA

Efektna loterija v korist zgradbe „Sokolskega doma“ v Novem mestu. — Ministarstvo poljoprivrede i voda je dovolilo efektno loterijo v korist zgradbe „Sokolskega doma“ v Novem mestu pod pokroviteljstvom Mestne hranilnice. Loterija obsega 200.000 srečk à 1 dinar z 1297 dobitki v skupni vrednosti 212.500 K, glavna dobiteljica v gotovini 60.000 K. Žrebanje se vrši 2. junija t. l. ob 18 h. pod državnim nadzorstvom v dvorani mestnega magistrata novomeškega. Pozivljamo vse Sokole in prijatelje Sokolstva, da pridno segajo po teh srečkah, ki jih oddaja vsako Sokolsko društvo, vsaka narodna trgovina, razni denarni zavodi in ki

se dobivaju na zahtevu direktno pri Mestni hranilnici v Novem mestu, je na ta način bo uspeh zasiguran. Bodoča zgradba bo v korist in ponos vsega „Jugoslovanskega Sokolstva“. — Zdravo!

Upravni svet efektne loterije.

BJELOVARSKA SOKOLSKA ŽUPA

Glavna skupština sokolskog društva u Virovitici, na kojoj je došlo do velikih promjena u upravi o čem ćemo do zgrade opširnije progovoriti. Za danas donasmo samo tok skupštine. Istu je otvorio starješina br. dr. Oton Gavrančić kratkim govorom o najvažnijim dogodjajima u „Sokolu“ u minuloj godini. Toplim riječima sjetio se preminulih članova Rudolfa Koprive, Stjepana Haklika, dr. Jurja Butorca, Vjere Vernić, Ljudevita Reicha i dr. Huga Schuberta, članstvo će im sačuvati bratski spomen.

Iz izvještaja tajnice vidimo, da je „Sokolu“ povjereno vodjenje tjele vježbe učenika realne gimnazije, koji već sada pokazuju znatan uspjeh, pa je radom u tom podmlatku, bio osobito zadovoljan i savezni izaslanik br. Frane Vulč. U minuloj godini obdržavala su se 2 sijela sa predavanjima, jedna velika plesna zabava, 1 akademija i velika ljetna javna vježba. Naročito za podmladak priredjena je Nikolinska proslava. Sve su te priredbe vrlo lijepo uspjele u moralnom kao i materijalnom pogledu. — Članstvo je bilo u Spišić-Bukovici, gdje je pripomoglo osnivanju tamošnjeg „Sokola“, a bilo je i u Slatini, Gjurjevcu i napokon skoro svi izvršujući članovi na sletu u Mariboru. Znatne ove troškove nosilo je društvo. Tečajem godine poslijetio je „Sokol“ župski načelnik br. Janković te izjavio svoje podpuno zadovoljstvo nad tehničkim radom našega „Sokola“. Uz malo veće poteškoće osnovan je i prosvjetno-kulturni odsjek, koji će domala početi sa svojim radom. Iz blagajničkog govora razabiremo, da je „Sokol“ unatoč ogromnih režija i putnih troškova povećao svoju imovinu za K 120.000.— tako da se imovina društva iskazuje sa K 112.000.— dok je vrijednost inventara i sprava znatno veća. Zaključeno je, da se članarina povisi za izvršujuće na K 4.— a za podmladak na K 2.— dok za podupirajuće članove ostaje članarina kao i dosele t. j. K 2.— mjesečno.

Starješina br. dr. Oton Gavrančić zahvaljuje se na dosadanjem povjerenju i saopćuje članstvu da je odlučio odkloniti svoj ponovni izbor za starješinu, pa moli da se njegova odluka, koju nikako neće promijeniti, uzme na znanje. Predlaže jednu listinu za izbore, koju je samo članstvo sastavilo i izabrani su jednodušno u odbor slijedeći:

Starješina: Josip Kauf; zamjenik: dr. Franjo Žmegač; tajnik: Žarko Bartolović; zamjenica: Anka Kuzman; blagajnik: Franjo Iternička; zamjenik: Vladimir Idžojčić; načelnik (vodja): Slavko Fintić; zamjenik: Josip Ivesa; odbornici: Jelka Ivesa, Mate Pavelić, Josip Kovalčik, Mano Stern, dr. Oton Gavrančić i dr. Juraj Bocak; zamjenici: Ante Grafius, Luka Bralić i Olga Lambert. Novoizabrani starješina br. Kauf zahvaljuje se u svom govoru na povjerenju. Prima tu tešku i odgovornu dužnost, jer znađe sa kakovim ljudima i sa kakovim sokolima imade da radi. Ona ljubav, koju svaki pojedinu goji prema lijepoj sokolskoj ideji, ta ljubav će ih voditi i u njihovom radu, a

da li će taj rad zadovoljiti i odgovarati svim potrebama, imati će prilike da članovi sude. Oprašta se sa odstupajućim starješinom, te mu u ime društva srdačno hvali na svemu što je kroz 15 godina za „Sokol“ učinio. Sve što danas imademo zasluga je odstupivšeg starješine. „Sokol“ je njegovo dijete, koje je on i u teškim prilikama znao zadržati na dostojnoj visini. Ne mogu se izbrojiti sve žrtve u moralnom i materijalnom pogledu, koje je on pridonašao „Sokolu“, kao i sav njegov naporan rad.

Još nikada nije ni jedan sokol ni u privatnim svojim prilikama pokušao na vrata svoga starješine br. dr. Otona Gavrančića, a da mu ovaj nije pomagao bilo činom, bilo savjetom. Nadalje uvjerava novi starješina br. Kauf članstvo, da neka ne misli, da je sokolima lahko bilo, kad su čuli za njegovu odluku, da neće više biti starješina. Ne! Svima je bilo teško da sa tom njegovom odlukom računaju. No on ipak ostaje u našoj sredini. Brat Kauf predlaže, da se glavna skupština najtoplije zahvali svome dugogodišnjem starješini i dobrotvoru na požrtvovnome radu, pa da se ovaj zaključak uvrsti u zapisnik. Ovaj govor starješine br. Kaufa primljen je živim odobravanjem, te unešen u zapisnik. Po tom starješina zaključuje ovu glavnu skupštinu pozivajući još jednom članstvo na što intenzivniji sokolski rad.

Sokolsko društvo u Vel. Grđevcu. Naši sokoli rade neumorno. U 4. broju od o. g. Sokolskog Glasnika ima prikaz o zabavi od 5. februara o. g., koja je lijepo uspjela. 5. marta o. g. odigrao je naš Sokol. diletantski zbor: „Francusko-pruski rat“ komediju u 1 činu od K. Trifkovića u korist putne blagajne. Uspjeh materijalno i moralno dobar. A 28. marta o. g. priredio je pjevački i tamburaški zbor koncert, koji je osobito uspio. Sve tačke programa (2 pjesme muški, 4 mješoviti zbor i 2 tamburaški zbor), izvedene su dobro, a to je zasluga marljivih pjevača, sokolova i sokolica. Razumijemo sve poteškoće sa kojima su se borili naši pjevači, — koji lijepe pjesme (u zboru) ni čuli nijesu, — i zato ih ide još veća hvala. Osobito lijepo je izvedena „Čini ne čini“ od Biničkog i „Oj djevojko“ od A. Remca. Iza svršenog koncerta pozdravila je jedna sokolica vodu br. Radotića i predala mu krasan dar za trud, koji je uložio za vježbanje pjevačkog i tamburaškog zbora. Čist prihod u korist gradnje sokolskog doma. Koncertat u svakom pogledu uspio. — Zdravo! R-ć.

ZAGREBAČKA SOKOLSKA ŽUPA

Sokolsko društvo u Kutini priredilo je u nedelju, dne 15. maja o. g. izlet u Popovaču, na koji se odazvao potpun broj sokola i sokolica ovoga društva a i mnogobrojnog gradjanstva, članova sokolskog društva u Kutini. Dan je bio vrlo lijep, pa se uspjeh podvostručio moralno, a i materijalno. U Popovači pod vedrim nebom u šumici sakupila se mnogobrojna inteligencija kao i seljački svijet iz samog mjesta, a i iz okolice, da vide nadobudne sokolice i sokolove, koji su izvadjali proste vježbe, a dva odjela vježbe na spravama te dvije skupine, a da se potpuno postigava estetična strana tjelovježbe, doprineo je podmladak vežbajući sa štapovima. Bيرانim riječima pozdravio je starosta br. Geroč prisutne stavivši im na srce i dušu ideju ujedinjenog Sokolstva, na što su prisutni odobravajući

rad Sokolstva pristupili 10 kao utemeljiteljni članovi, a 20 kao podupirajući. Odjek raspoloženja bio je u veselici poslije vježbe koja je potrajala do kasno u noć. Složnim dakle radom i sokolskom idejom postizava se dobar napredak u svemu. — Zdravo!

SPLITSKA SOKOLSKA ŽUPA

Redovita glavna skupština Sokolske Župe u Splitu održana je 20. februara o. g.

Po svojim delegatima zastupana su bila ova društva: Split, Solin, Markarska, Donja Kaštela, Postira, Milna, Dugirat, Vranjice, Sućurac, Imotski, Omiš, Supetar i Jesenice.

Skupštinu je otvorio starješina brat dr. Beroš pozdravom prisutnoj braći. U izvještaju starješinstva kratkim se je potezima osvrnuo na rad društva poslije zadnje skupštine, ističući poteškoće, koje su stale na put uspješnijem radu u župi, osobitim obzirom na veoma slabe društvene financijske prilike i na nemar nekih društava. Izrazio je nadu, da će novoj upravi, saniranjem nepovoljnih financijskih prilika župe, početi za rukom, da prene iz nehaja i ona društva, koja su se dosad pokazala nemarna, te da će ih natjerati na vršenje dužnosti.

Nakon izvještaja blagajnika brata M. Mikačića i odobrenja konačnog računa udijeljen je upravnom odboru apsolutorij.

Prihvaćen je predlog starješinstva, da se od članstva pobire godišnji porez od jednog dinara za Savez i jedan dinar za Župu.

Prihvaćen je i predlog brata dra. Buića, da se osim gore ustanovljenog poreza odredi još jedan doprinos godišnji od jednog dinara za sokolsku štampu i propagandu.

Zaključeno je zatim, da sva bratska društva u župi moraju biti barem dva puta u godini pregledana po župskim odaslanicima, a efektivne troškove za te pregledbe (prehrana i putni trošak) morat će podmiriti pojedina društva. Dolazak delegata i trajanje njegovog boravka u sjelju pojedinog društva kao i iznos efektivnog troška, koji bi otpao na odnosno društvo, mora se pripočiti svakom društvu na vrijeme.

Po tom je biran ovaj župski odbor: za starješinu: br. dr. Vjekoslav Lauš; za potstarješine: br. dr. Mirko Buić i Vinko Pera; za tajnika: br. Božo Vojković; za blagajnika: br. Ivo Bega; za zamjenike: br. Marin Šegvić, Marko Mikačić i dr. Josip Beroš; za vodju: br. Jure Vrcan; za zamjenike: br. Josip Marčane i Ante Tommaseo (ovu trojicu potonju dogovorno sa tehničkim odborom); za načelnika odsjeka za naraštaj: br. Juru Drinkovića; za načelnika kulturno-prosvjetnog odbora: br. prof. Silvije Alfrević.

U Sokolski Sud birani su također aklamacijom: dr. Gajo Bulat, dr. Maze Petrašić, Petar Pavičić, Andrija Grgić i Kajo Jelaska.

Brat dr. Beroš iznaša, da sarajevski list „Život“ budi mržnju proti Sokolstvu i da taj list medju našom srednjoškolskom omladinom širi jedan nastavnik i baš kateketa dr. Josip Carević, te obzirom na to predlaže skupštini na prihvatanje slijedeću rezoluciju:

„Budući da se šireći sarajevski „Život“ hoće furtim klevetama da medju omladinom pobudi mržnju na sokolski rad i sokolsku organizaciju, današnja župska skupština diže protest protiv takovoga podmukloga rada, te nalaže starješinstvu, da se po naročitoj deputaciji propita kod školskog nadzorniku i Predsjednika Vlade, što je u konkretnom slučaju vjeroučitelja dra. Carevića učinjeno, da li je poduzeta istraga, te s kojim je rezultatom ista svršila. Skupština pouzdano očekuje, da će krivac — državni činovnik — biti kažnjen, već i stoga, što je tim svojim djelovanjem došao u sukob sa ministarskom naredbom, kojom se živo preporuča nastavnicima širenje shvaćanja sokolske misli medju omladinom“.

Preporuča stoga sarješinstvu, da budno pazi nad rezultatom eventualne istrage i poduzme sve, što mu se učini zgodnim, da Sokolstvu bude dana podpuna zadovoljština.

Jednoglasno biva prihvaćena.

Brat dr. Lauš novoizabrani starješina zahvaljuje na iskazanom povjerenju i prima se rado povjerene mu časti u čvrstom uvjerenju, da će u svom radu naći obilne potpore kod svih bratskih društava, jer bez te bratske potpore sva bi njegova nastojanja ostala bez uspjeha. Ako budemo svi prožeti uzustvom sokolske dužnosti, možemo biti stalni, da će naša župa služiti uzorom svim drugim župama u Savezu.

Preporuča braći delegatima, da nastoje neka društva vrše savjesno svoje dužnosti, i da plaćaju redovitu članarinu. Predsjednik je na to zaključio sjednicu kliknuvši prisutnoj braći: **Z d r a v o!**

*

Dne 1. III. Sokolsko je društvo u Splitu korporativno sa vojnom muzikom na čelu otpratilo do hladnog groba zaslužnog dugogodišnjeg člana i bivšeg vodju brata **V j e k o s l a v a R a d i ć u.**

*

U prostorijama Sokolskog društva u Splitu održana je dana 20. III. komemorativna sjednica članstva u pomen smrti zaslužnog i neprežaljenog starješine Jugoslovenskog Sokolskog Saveza brata **d r. I v a n a O r a ž e n a.**

Pomen-slovo držao je starješina brat dr. Lauš, ocrtavši život i rad velikog pobornika sokolske misli i narodnog jedinstva. Prisutna braća i, sestre i brojni članovi društva dobrovoljaca pozorno su saslušali riječi brata starješine i kliknuli velikome prvaku: **V ječna slava!**

*

Rapallskim ugovorom otrgnuto je majci domovini Zadar sijelo bivše hrvatske sokolske župe Bana Paližne, pak je time pao i zaključak Sokolskog Saveza, da Zadar bude sijelo nove župe jedinstvenog jugoslovenskog Sokolstva.

Jugoslovenski Sokolski Savez odlučio je da sokolska društva u okupiranoj zoni preuzme Splitska Sokolska Župa do konačnog ustanovljenja nove župe za to područje. Splitska Sokolska Župa poduzela je već shodne korake za organizaciju sokolskih društava u tom kraju, pak se po odazovu može naslutiti, da će za kratko vrijeme, čim tudjinac ostavi naše krajeve, razbukatati novi sokolski život kod naše braće, koja su teško stradala pod tudjim gospodstvom i čija je društva tudjinac dobrim dijelom opljačkao.

MARIBORSKA SOKOLSKA ŽUPA

Varaždinski sokol. Dne 6. III. 1921. obdržao je Sokol u Varaždinu svoju redovitu glavnu skupštinu. Brat Vinko Podgajski, starosta otvorio je skupštinu. U svom pozdravnom govoru istaknuo je u potezima rad Sokola u prošloj godini. Sokol je učinio što je god mogao i koliko su mu sile dozvoljavale. I ako je ovaj rad obzirom na svoju svrhu još uvijek sitan, ipak može se u njemu zabilježiti veliki napredak. Ustrojio se kulturno-prosvjetni odbor kome je pročelnikom brat dr. Spitzer, pa je ovaj odbor priredio više znanstveno poučnih predavanja, a sudjelovao je i u radu oko suzbijanja analfabetizma. Tehničku stranu vodio je prednjački zbor, koji je pokazao i na tom polju veliki napredak, a i veliki samoprijegor i sokolsku požrtvovnost odazvavši se gotovo svim izletima i javnim nastupima, koji su bill priredjeni bilo od Saveza, Župe Mariborske, bilo pa od pojedinih Sokola Mariborske Zupe. Kod plebiscita u Koruškoj odaslano je 28 članova. Najveća je pak zasluga Sokola, što je u pomanjkanju učitelja za tjelovježbu u Varaždinu preuzeo na sebe dužnost odgoja našeg podmlatka, srčiku naše budućnosti i tu svoju zadaću dostojno izvršio. Tek ga čudi kako ova eminentno nacionalna i nepolitička institucija ne nalazi ni u materijalnom, a ni moralnom pogledu toliko odziva kod našeg gradjanstva, a napose inteligencije i to mladje inteligencije. Ne stoji njihov nazor, kao da je Sokol rasulom stare monarhije preživio svoju zadaću, jer je Sokol i danas isto tako potrebit kao i prije. Sokol mora da stvara nove generacije poštenog srca i karaktera, treba da stvara čelične državljane, jer samo tako moći ćemo ojačati našu novu državu. U tom plemenitom i nacionalnom radu trebao bi Sokol biti pripomognut od čitavog gradjanstva, a napose mladje inteligencije i to bez razlike političke boje, jer Sokol ne pozna strančarstvo, već jedino dogmu nacionalizma.

Nakon pozdravnog govora uslijedila su čitanja pojedinih izvještaja u kojima je ocrtan potanji rad Sokola u prošloj godini.

Prema izvještaju vodje vježbalo je ukupno 1882 izvršujućih članova 188 sati, 1062 Sokolice članice 78 sati, te 2030 članova gimnazijalnog i naučnog podmlatka 120 sati. Ukupno se dakle vježbalo 463 sata.

Prema izvještaju tajnika iznaša broj utemeljiteljih članova 105, izvršujućih 128, podupirajućih 46. Izvršujućih članica 39, podupirajućih 5. Muškog podmlatka 48, ženskog 24, te 25 naučnika. Ukupno 420 članova.

Kod naše javne vježbe dne 18. VII. 1920. zaključeno je nakon dogovora sa izaslanicima Sokola u Krapini, Zlataru, Cakovcu, Ormužu i Središću te izaslaniku Mariborske Župe, pristupiti privremeno kao Varaždinsko Okružje Mariborskoj Župi, a odustati za sada od osnutka posebne župe radi pomanjkanja tehničkih sila i preslabog financijalnog društvenog stanja.

Prema izvještaju blagajnika ukazuje se čista društvena imovina nakon odbitka svih rashoda iznosom od K 13.646.—.

Kod 4. točke dnevnog reda povelja se je rasprava o osnutku župe u Varaždinu, pa je konačno zaključeno, da se privremeno ostaje u Mariborskoj Župi radi istih razloga, poradi kojih smo i ušli u tu župu, tek da se župa zamoli, da varaždinskom okružju pripoji sokolska društva u Ormužu i Sre-

dišću, da se uzmogne ovo okružje bolje i uspješnije spremati za osnutak vlastite župe, kako je ustanovljeno na Sokolskom Saboru u Novom Sadu.

Nakon podjeljenja apsulutorija starom odboru, prešlo se je na izbor novog odbora, te je isti, kako je po prednjačkom zboru bio predložen, onako per aclamacionem izabran.

U odbor su ušli i to kao starosta: brat V. Podgajski; podstarosta: brat A. Hoffman; odbornici: braća Z. Novak, dr. Kalabar, R. Kopijar, dr. Stanković, M. Šontak, dr. Crkvenac, S. Kerec, dr. Spitzer, N. Metz i dr. Uršić; vodja: S. Danko; revizori: braća V. Krefl i H. Goger. U časni sud izabrana su braća: A. Hoffman, dr. Crkvenac, dr. Spitzer i dr. Uršić. Kao župske delegate imenovala je skupština članove odbora.

Kod zadnje točke dnevnog reda zaključeno je povisit članarinu i to na izvršujuće na 6 kruna mjesečno, a za utemeljitelne i podupirajuće 100% od prvašnje svote s tom modifikacijom, da skupština ovlašćuje odbor, da smije izvršujućeg člana u koliko je siromašan oprostiti od plaćanja članarine ili istu prema uvidjavnosti sniziti.

Skupština je protekla u najvećoj sokolskoj disciplini, a zaključci konačno jednodušni doneseni. — Zdravo!

БАЧКА СОКОЛСКА ЖУПА

Сokolско друштво у Новом Саду одржало је 1. ов. м. своју редовну годишњу главну скупштину. Старешина брат др. Игњат Павлас отворио је скупштину са кратким и врло збијеним свечаним говором, говорећи о идејној страни Соколства. Наглашујући да је сада главна соколска идеја „Потпуно народно и државно јединство“, позивање све присутне, да се живо заузму за соколску мисао и да данашње друштво, које иза рата још увек душевно спава, тргну из тог штетног мртвила.

Тајник брат Алимвије Поповић подноси свој опширан тајнички извештај, из кога видимо само најважније податке. Друштво броји свега 789 чланова и чланица, што је за Нови Сад врло мало. У септембру пр. г. основано је културно просветно одељење, које је за то кратко време одржало 6 предавања из свих грана телесног и душевног соколског васпитања. Предавачи били су следећа браћа: Бошко Мештеровић, др. Јово Поповић, Мирко Балубић, Петроније Сланкаменац, др. Лаза Марковић и др. Влада Белајчић. Успех ових села бивао је све већи, тако, да су данас соколска села у Новом Саду врло популарна. Тајник истиче особит рад предњачког збора. Спајањем четивичке организације подвостручно се је и онако знатан број соколског подмлатка.

Начелник брат Јован Тотовић подноси свој извештај. Осим бројног суделовања на југословенском покрајинском слету у Марибору, суделовано је вежбама у Тителу, Суботици, Петроварадину, Србобрану и Старом Врбасу. На слету Бачке жупе у Сомбору однело овог Сокола прву награду у натечају са простим веж-

бама. Са једним изасланством вежбача и вежбачица те неколико пот-помажућих чланица и чланова посетили су пригодном 7. чешког све-соколског слета соколску Атену — наш златни Праг.

После тога установљује се чланарина и то за утемељаче Дни. 200, за помажуће чланове Дни. 2 месечно и за редовне Дни. 1 месечно. После дате разрешнице старом управном одбору, бира се акламацијом нови одбор и то: за старешину др. Игњат Павлас; за заменика старешине пуковник Мирослав Томић; за начелника Јован Тотовић; за чланове управног одбора: Живко Вајазет, Бранко Ролер, Бошко Мештеровић, Коста Оберкнежевић и Милан Теодоровић; за њихове заменике: Аца Сланкаменац и Мара Грујићева; за надзорни одбор: Ђура Јовановић, Миша Илић и Гига Латинчић. Прелази се на избор културно-просветног одељења, те се бирају акламацијом следећа браћа: за председника др. Влада Белајчић; за чланове др. Лаза Марковић, Петроније Сланкаменац, Мирко Балубић, пук. Мирослав Томић, др. Тома Јовановић, Бранко Ролер, Велимир Стефановић, Дака Поповић, др. Јова Поповић, Љубомир Лотић, Анкица Ђукић, Душан Рукић, др. Јован Ненадовић и Алимпије Поповић. У новој управи видимо јаке људе и наше старе соколске борце, па верујући у снажан успех овдашњег соколског друштва, поздрављамо их са срдчним братским: Здравно!

Соколско друштво у Ср. Карловцима. 13. фебруара о. г. одржана је главна годишња скупштина, на којој је Управни Одбор овога Сокола изнео извештај о раду друштва у прошлој години. Наш је Соко постао васпитна организација за дете од шест година па до одрасла човека. Поред децјег подмлатка из основне школе, мушкога и женскога, и подмлатка, чији се контингент састоји од саме, готово целе, гимназијске мушке и женске младежи, па извршујућих чланова и чланица, друштво је имало и шегртски одео, у коме су вежбала сирота и остављена деца из Ст. Србије и Македоније.

Друштво је имало на концу 1920. г. 13 оснивача, 27 извршних чланова, 30 извршних чланица, 61 потпомагача, око 180 чланова мушкога подмлатка и 80 чланица женскога. Број школске деце износи око 200. У години 1920. дало је друштво 14. јануара на Нову Годину Соколску Академију, 20. јуна свечану забаву, која је врло успела материјално и морално, затим три јавна часа: један 12 јула у Дворској башти, други 15. августа у Вешки, а трећи 22. августа у Чортановцима. Наш је Соко био достојно репрезентиран на жупском слету у Сомбору 1. августа са 21 чланом и вежбачем и 28 чланице вежбачице. Ту је однео III. награду у бацању копља бр. Н. Станмировић. 29. августа друштво је одаслало на покрајински слет у Марибор 28 учасника, од којих 15 вежбача и 10 вежбачица. Осим тога је Видов-дан достојно прослављен у гимназијској свечаној сали. Тајник и вођа друштва су протумачили члановима и чланицама значење тога дана за наше племе, један с идејио-психолошке стране, а други са социјалнополитичке. Агилна и врло корисна Секција за

помоћ јужнословенским добровољцима ликвидирала је свој рад, пошто је савесно и с пуно добре воље много добра учинила добровољцима Карловчанима, који су на тешком месту анали стати и остати. Друштво је изгубило три одлична члана потпомагача: Виљема Бича, декана карловачког и ретког борца за национално наше уједињење, Васу Николића, жртву аустријске силе, и Владу Јовановића, главног књиговођу нар. цркв. фондова. У 1921. г. прва је задаћа друштва, да привуче што већи број богословске омладине из Богословије св. Саве, да се тако брат уз брата учи правом Соколовању и да се од Соколане створи право расадиште узвишених наших идеала, што ће их одавде разнети будући народни учитељи по свим крајевима велике наше отаџбине. Кад друштво добије на упорабу једну овдашњу дворану, о чему се баш сада ради, оно ће моћи развити још много опсежнији, савеснији и полетнији рад него досад. На предлог бр. Милана Будисављевића изабрани су поново за старешину бр. Ђорђе Ракић, за његова заменика др. Обрад Максимовић, а за чланове Одора, који су се одмах после тога конституисали, и то тајника Милован Сучевић, благајника Душан Котур, а за остале чланове одбора Богдан Пауковић, Стеван Црнић, сестра Ксенија Симеоновић-Чокић; за заменике њихове сестра Анђа Шуваковићева и бр. Коста Петровић. Вођом друштва остаје и даље бр. Панајот Мнодраговић. -- У културнопросветну секцију су изабрани: Рад. Врховац, Милан Будисављевић, Коста Петровић, Јован Васић, Милан Јаковљевић, др. Мирко Симоновић, Глиша Микић, др. О. Максимовић, П. Мнодраговић, Милован Сучевић и К. Симеоновић-Чокић.

Предњачки збор бачке соколске жупе, одржао је своју седницу и практично вежбање 16. и 17. IV. о. г. у Новом Саду. На седници овој присутни су били начелници из 16 друштава жупе. Приликом овог вежбања исправљене и научене су веџбе, прописане за II. Покрајински Слет у Осеку. Од важнијих закључака донесени су ови:

1) Узет је на знање извештај начелника жупе у погледу поделе рада за ову годину и подједно поводом овог извештаја, предложено је управном одбору жупе, да се соколска друштва у Дерови, Н. Милитићу, Ковиљу и Госпођинцима бришу из чланства жупе, јер не раде и не постоје.

2) У погледу другог Покрајинског Слета у Осеку закључено је упутити сва друштва жупе, да са што већим бројем веџбача на истом слету иступе, а начелнике и предњаке, да веџбаче што боље припреме и прописе најтачније проуче; да се пријаве за слет на време поднесу; да се пре слета одрже друштвене јавне веџбе и жупска патецања, као предспреме за овај слет; да се обави надзор друштава и да се за сваки неуспех друштава позову вође и предњаци на одговорност.

3) У погледу Југословенског Свесоколског Слета 1922., закључено је упутити сва друштва жупе, да већ сада отпочну са припремама за овај слет.

4) Закључено је предложити управном одбору жупе, да се пдући жупски слет одржи о Видов-дану 1922. г., а технички одбор жупе позове, да за исти са предспремама одмах отпочне.

5) Закључено је, да се по могућности у септембру месецу о. г. у Новом Саду одржи 14-дневни жупски предњачки течај и у ту сврху замоли управни одбор жупе, да техничком одбору, који има ова течај организирати стави потребна средства на располагање.

6) Установљени су строги прописи за ношење свечаног и ведбачког одела чланова и чланица.

7) Закључено је предложити управном одбору жупе, да извести сва друштва, да ће се у она која су неуредна у погледу поднашања тражених извештаја и података, на њихов трошак изаслати изасланик жупе, а неуредни часници позваће се због тога на одговорност.

8) Закључено је упутити начелнике друштава, да своје чланове на тачно извршавање дисциплине приуче.

БАЧКА СОКОЛСКА ЖУПА

Друга редовна главна скупштина Бачке Соколске Жупе. Дне 27. фебруара о. год. одржана је у Новом Саду друга редовна главна скупштина Бачке Соколске Жупе. Од 28 друштва која припадају организацији Жупе било их је на скупштини заступано 16 са 29 изасланика. После кратког и топлог поздрава бр. старешине Живка Бајзета поднео је тајник бр. Алипије Поповић о раду Жупе овај извештај:

У смислу закључка Видовданског Соколског Сабора, основали смо Соколску Жупу Бачку 16. новембра 1919. године. При оснивању је било присутно 13 друштава преко својих изасланика, а три су су друштва благовремено пријавила свој приступ. И тако је на првом састанку свих друштава на подручју Бачке основана Соколска Жупа Бачка са 16 друштава. Том приликом је изабран и први управни одбор Жупе, који је све до дана данашњег управљао пословима Жупе и био стална веза између Савеза и појединих друштава.

Управни одбор Жупе, одмах у почетку знао је, да ће имати да врши тежак задатак. У првом реду и највећа тешкоћа била је у томе, што су већина друштава основана непосредно пред сам оснутак Жупе. Управни је одбор био уверен да има посла у већини случајева са соколима почетницима; надаље са друштвима, чији чланови сем одушевљења за Соколство, нису имали ништа друго, ни Соколне ни справа ни спремних учитеља. И прва брига управног одбора Жупе је била, да одржи један предњачки течај, на коме би се макар за прво време отклонио тај први и најважнији недостатак. Зато је старешинство Жупе одмах у почетку свога рада, прву бригу посветило у ту сврху, те је од 22. до 31. јануара 1920. приредило такав један течај за предњаке. Истина да је течај на трајању своје био и сувише кратак, али обзиром на танко материјално стање како

жупске благајнице, тако и појединих друштава морало се задовољити и са таким. Успех би несумњиво био и бољи и већи, да је тај течај дуже трајао. Ипак поред све краткоће своје, он је за прво време испунио једну осетну празнину и омогућио, да се са успехом одржи наш I. жупски слет. Течајем је управљао брат Франта Хофман, који је и у тако кратком времену постигао леп успех. У погледу распореда и наставног плана самога течаја, старешинство је имало у виду, да се на течају одрже предавања и даду најпотребнија упутства из соколске организације, методике и хигијене, али је то све морало отпасти због краткоће трајања курса, те је брат Хофман предузео најважније из методике и то узгред, уз учење просте вежбе „Ослобођења и Уједињења“. Силним трудом и са великим напором брат Франта је, кад се узме у обзир, да су учесници течаја били махом почетници у соколском раду, постигао врло леп резултат, јер од онога што су поједине вође и предњаци научили на том течају, живило се целу годину. Насушна је потреба наше Жупе и сада, да се поново одржи један курс за предњаке и вође, који би морао трајати најмање 4 недеље са бар три предавача. Јер сав напредак и успех соколског рада зависи од добрих и спремних вођа. Други не мањи недостатак била је оскудица у зградама-соколанама за вежбање. Засада се не може ни помишљати на какво здање или рад у томе правцу, али је тај недостатак очигледан. Нека друштва по већим местима, где постоје средње школе, тај су недостатак отклонили јер су добила и просторије за вежбање а често пута и најпотребније справе. Старешинство се старало, колико год су средства дозвољавала и колико год се могло, да се ове незгоде и недостаци уклоне, и много пута је са успехом посредовало и код војних и код административних власти за поједина друштва у томе правцу. Због тога недостатка нека друштва вежбају само преко лета, док зими у недостатку простора престају да раде. То су већином друштва по мањим местима и искључиво сељачка друштва, која би зими баш имала највише времена за вежбу и рад у соколани. Према закључку I. жупске скупштине, имало је старешинство да спреми први жупски слет. То је био главни посао наше Жупе у прошлој години, али уједно други још већи и тежи задатак, који је имало старешинство са техничким одбором Жупе да изврши. Сва потребна упутства и предспреме за слет, сва обавештења и наређења спремало је старешинство одмах још почетком године 1920. У прво време слет је био заказан за Видовдан у Сомбору, на услед нејасне ситуације у погледу учествовања нашег Соколства у Прагу, тачно време за одржање слета било је остављено све до седнице управног одбора Жупе, када се коначно дознало, да се званично на прашком слету неће учествовати. Видовдан се ипак морао одбацити, једно због краткоће времена, а друго што су многи и то баш бољи чланови, а нарочито сам начелник Жупе, желели, да присуствују соколским свечаностима у Прагу. Зато је одређен I. августа 1920. као дан за одржање слета, те се слет тога дана и одржао.

По размеру своје успех слета је, бројем учесника, импозантном поворком, и уопште резултатом како утакмице тако исто и јавне вежбе био задовољујући. Јер се при оцењивању слета сомборског мора узети у обзир, да слет приређује једна сасвим нова и млада Жупа, са младим и неуким својим друштвима. Истина да је резултату утакмице много сметало кишовито време, те услед тога незгодан терен, али је поред свега тога успех несумњив, јер је сомборски слет оставио дубоког и трајног утиска код свих присутних. Припреме за овај слет жупски задале су много бриге, труда и рада како старешинству Жупе, тако исто и сомборском соколском друштву, на чијем подручју је слет обављен. На слету су присутне биле братске Жупе Банатска, Београдска и Осечка са бројним члановима вежбачима, Жупа Беловарска и Загребачка преко својих изасланика. Изасланици Соколског Савеза били су бр. др. Иван Оражен и др. Лаза Поповић.

Техничку страну како сомборског слета, тако и осталог рада техничког рада Жупе исцрпно ће поднети брат начелник у своје извештају, а ја ћу још навести, да је наша Жупа била заступљена преко својих изасланика на VII. свесоколском слету у Прагу из разлога, што је старешинство Соколског Савеза СХС закључило и после дугог расправљања нашло за добро, да на томе слету не учествује у утакмицама и другим јавним вежбама наше чланство, него да буде заступљено само преко званичних изасланика.

Осим тога је наша жупа учествовала на великом I. покрајинском слету Соколског Савеза СХС, који је био одржан 30. августа 1920. у Марибору. Наша Жупа је на томе слету иступила са 171 чланом својим и тим бројем својим већ на почетку свога рада показала своју снагу. Истаћи се мора и овом приликом узорна дисциплина наших чланова како на путу до Марибора и натраг, тако исто и за време трајања самога слета. На слету у Марибору је већина наших чланова први пут упознала и видела величанственост соколске манифестације, осетила лепоту соколовања и силну снагу уједињеног нашег Соколства. Марибор је био за наше Соколство с једне стране пробни камен, а с друге стране је био одлучна битка, која се водила на истом попришту, на коме су пар недеља пре нас иступили црни орлови. Битка је била одлучна и заврши се потпуном победом сунчаног Сокола над мрачним орловима.

Приликом мариборског слета одржана је и савезна скупштина, на којој су учествовали и наши делегати. Са жалашћу констатујем, да услед неуредности наших друштава, наши делегати нису били сви припуштени у скупштину са правом гласа, те смо услед неплаћене чланарине добили место 6 чланова свега 2, што значи да 2/3 наших чланова није уплатило свој годишњи принос. Соколство пропагира у првом реду тачност и уредност у свима правцима, па се упозоравају бр. друштва, да у будуће свим својим обавезама, како материјалним тако и моралним удовољавају најсавесније. Јер само узоран ред, тачност и савесно испуњавање дужности омогућавају

сигуран напредак Соколству. И као што то Савез тражи у испуњавању обавеза од Жупе, тако исто и Жупа захтева и тражи исту тачност од друштава, а друштва од својих чланова. Соколство наше ће правилно функционисати и показати успешан напредак само добро схваћеним и савесним испуњавањем дужности свих јединица. Признати се мора да се у том погледу много греши, и да у првом реду баш због тога рамљу, како поједина друштва, тако исто и Жупа, јер многа друштва на разне позиве, дописе и одлуке старешинства у много случајева нису ни мрднула. Само се тако може разумети, да Жупа ни до данас нема потребних података, а услед тога ни статистичког прегледа без кога се не може ни замислити правилан рад. Понављам и подвлачим, да ће наша друштва, да ће наша Жупа, па и цело наше Соколство моћи напредовати само тако, ако сваки појединац буде тачно и савесно извршавао своју дужност.

Наша се Жупа током године умножила са новим члановима. Од осnutка Жупе приступила су нова друштва из Дероња, Чуруга и Петровца, а после разрешења и ликвидације Жупе Фрушкогорске, пријавила су свој приступ друштва из Срем. Карловаца и Петроварадина-Мајура. Ова су друштва по управном одбору већ примљена. Међутим пријавила су се још новооснована друштва из Фелдварца, Госпођинаца, Немеш Милитића, Парага, Сивца и Сенте. Старешинство је позвало на данашњу скупштину и та друштва, па се умољава бр скупштина, да њихов приступ у везу Соколске Жупе Бачке одобри и узме на знање. Са примљеним новим друштвима сада наша Жупа броји 27 чланова. Према добивеним подацима има свега: чланова 990, чланица 316, подмлатка 451 мушког и женског 152, деце мушке 224, женске 155 помажући и утемељитеља 994, свега чланова 282. За нашу младу Жупу која постоји тек нешто јаче од године дана овај је број завидан, нарочито и због тога, што Соколства у нашим крајевима из познатих разлога није било, те је Соколство овде нова и врло мало позната организација. Број чланова задовољава за прво време, али није ни приближан ономе броју, кога би Бачка могла дати. И главни посао како појединих друштава, тако и наше Жупе биће, да одржи и учврсти ово што сада имамо, и да пропагира и шири сјајну и чисту заставу Соколства и тамо, где је још нема а треба да је има.

Соколство, као народна војска има да изврши велики задатак нарочито овде у Војводини, где смо опкољени туђим и протудржавним елементима, који на сваком кораку раде о глави не само младој држави нашој него и нама. Ојачати и васпитати телесно и морално појединца па и цело друштво наше, проширити и ојачати соколске редове, да буду чврста и непобедна фаланга против свих разорних елемената, то је свети задатак наш, кога морамо извршити до крајњих граница,

У првом реду наша Жупа мора организовати своје културно просветно одељење, чији задатак ће бити да у свима друштвима организује така одељења, преко чега ће да се врши благотворна

мисија образовања појединаца и целог друштва, како би што пре дошло до консолидовања несређених прилика садашњих, и учвршћења нашег младог државног организма. Задатак је овај велик и леп, па ако сваки буде стојао на своме месту и поштено и савесно буде извршавао своју дужност, успеха мора бити. — Здраво! Брат Јован Готовић дао је исцрпни преглед техничког рада Жупе и поједих друштава, док је благајник бр. Коста Капамаџија приказао материјално стање Жупе, према коме је целокупни приход Жупе у год. 1920. односно К 12.347-65, а расход К 3329-75, тако да је чиста имовина Жупе на 27. фебруара 1921. износила К 9.017-90. Брат Бошко Мештеровић предложио је да се покрене жупски лист. Предлог је радосно прихваћен, али је његово изведење с обзиром на потешкоће финансирања одгођено на боља времена. Иза тога извршен је избор нове жупске управе, па су једно гласно изабрани: старешина: др. Бранко Николић; заменик старешине: др. Игњат Павлас; тајник и председник просветно-културног одељења: др. Владимир Белајчић; начелник: Милан Теодоровић; благајник: Коста Капамаџија; ревизор рачуна: Бошко Мештеровић и Алимпије Половић. Друштима је препуштено, да накнадно одреде своје чланове за жупски одбор.

Скупштина је закључена са апелом на сва друштва, да чим пре почну са интензивним припремама за покрајински слет у Осијеку. Исти дан у вече био је пријатељски састанак жупских изасланика и чланова новосадског соколског друштва, на коме су у неvezаном разговору измењене многе мисли о соколском раду у нашој жупи. На новој је жупској управи, да тај рад буде плодан и да Жупа после почетничке две године пуним кораком пође напред у мучном путу који води према великом нашем соколском идеалу.

Соколско друштво у Каћу одржало је главну скупштину 6. марта о. г. на којој је изабрана ова управа: старешина: др. Миша Георгијевић; заменик старешине: Стеван Мијатов; начелник: др. Јоца Дивид; тајник: Бошко Станковић; благајник: Тошо Давидовац; господар (справар): Марко Савин; одборници: Ђока Мандић, Ђорђе Стајић, Јован Николић, Гавра Босак и Ђока Максић; заменици: Мирко Марјански и Влада Беквалац; ревизори: Светозар Иванић и Живан Михајлов.

Соколско друштво у Старом Бечеју одржало је своју редовну главну скупштину 23. јануара о. г. Тајник друштва Трива Будишин известио је о друштвеном раду. Друштво је учествовало на жупском слету у Сомбору и на покрајинском слету у Марибору, а имало је изасланика и на VII. свесоколском слету у Прагу. 22. августа 1920. приредило је уз суделовање србобранског и фелдварског соколског друштва јавни час у Старом Бечеју који је материјално и морално добро успео. Бројно стање друштва: 63 вежбача, 79 потпомажући чланова и 11 утемељитеља, укупно 153 члана. Начелник Миливој Врачарић поднео је тачан извештај о техничком раду, па је нарo-

чито istакао, да дисциплина међу вежбачима није била на висини соколских начела. Жалио се на пасивност многих, који из прикрајка критикују друштвени рад. Изабрана је ова управа: старешина: др. Милан Поповић; заменик старешине: Димитрије Хаднађев; начелник: Миливој Врачарић; тајник: Трива Будишин; одборници: др. Ђорђе Дебељачки, Бора Петљански, Младен Џигурски, Гедеон Мапојловић, Цвета Жикић, Симеон Татић и Ленка Чавић; заменици: Вељко Вујић, Новак Дунђерски и Жарко Суботички.

Соколско друштво у Србобрану одржало је своју редовну главну скупштину 23. јануара о. г. Тајник друштва Милорад Курјачки, изнео је у своме извештају леп напредак у раду, које је друштво током последње године показало. Друштво је суделовало на жупском слету у Сомзору, са две награде, на јавним часовима соколског друштва у Ст. Бечеју и оног у Ст. Врбасу, а само је приредило две соколске академије и јавни час, на коме су учествовала и соколска друштва из Новог Сада и Суботице. Бројно стање друштва: 87 извршних чланова, 20 потпомажући и 6 утемељитеља. Имовинско стање: приход К 47.143.50, расход К 20.420.—, чист приход К 26.723.00. Изабрана је ова управа: старешина: Аркадије Петровић; заменик старешине: Душан Павић; начелник: Милан Петровић; начелница: Олга Шијачић; тајник: Лазар Вучков; одборници: Лазар Риговљев, Сава Стричевић, Гавра Белић, Иван Миковић, Милка Пивничка и Смиљка Каћанска; заменици: Раде Романов, Мирко Риговљев и Будника Шандорова; надзорни одбор: Данчика Дунђерски, Сава Стричевић и Катица Валатовац.

Соколско друштво у Фелдварцу одржало је своју редовну главну скупштину 1. јануара о. г., на којој је изабрана ова управа: старешина: Ђорђе Малешевић; заменик старешине: Максим Гуцунски; начелник: Милорад Ползовић; тајник: Бранко Кирић; благајник: Урош Ердељан; одборници: Вуја Поповић, Лазар Кобилски, Живко Живковић, Драгољуб Гуцунски, Лазар Груић, Недељко Поповић, Стеван Стојшић и Добрила Кланћ; надзорни одбор: Милан Лаковић, Милан Поповић и Стеван Стојшић.

Соколско друштво у Петровцу одржало је своју главну скупштину 23. јануара о. г., на којој је присуствовало 65 чланова. Скупштину је отворно старешина др. Јозеф Шустер, који је у своме поздравном говору дао кратак преглед о положају соколства пре и за време рата. Споменуо је, да је још за мађарског режима требао бити основан Соко у Петровцу, али да је то тадашња државна власт забранила. Међутим одмах после ослобођења, међу првим друштвима соколским у Војводини основано је и соколско друштво у Петровцу. Тајник Михаел Рапош известио је потанко о друштвеном раду у минулој години и истакао леп напредак, који је друштво кроз то време показало. Бројно стање друштва: 90 извршних чланова, 33 потпомажући, 21 утемељитељ, параштај 79, деца 111. Заменик начелника

Чајак поднео је извјештај о техничком раду, а благајник Јан Хлавач о имовинском стању друштва. Изабрана је ова управа: старешина: др. Јозеф Шустер; заменик старешине: проф. Јоза Шимек; начелник: учит. Александер Хил; тајник: проф. Михал Рапош; благајник: учит. Јан Хлавач; одборници: Карол Ставка, Карол Чани, Јан Чајак, Павел Бахуш, Ана Лабат, Адела Грајзингер, Јан Турчан, Јон Трусиња, Михал Мајер и Илонка Хлавач; надзорни одбор: Јан Груник, Михал Келенбергер и Павел Барток.

Соколско друштво у Жабљу изабрало је на својој редовној главној скупштини од 27. јануара о. г. следећу управу: старешина: Владимир Карапандић; заменик старешине: Стеван Стајић; начелник: Стеван Петков; тајник: Новак Вељин; благајник: Димитрије Мирковић; одборници: др. Милош Кнежевић, Милош Катић, Стеван Сарајлић, Жарко Татарски, Радован Малетић, Аца Чура, Ваца Продован, Војин Чонкић, др. Сима Тапавица, Тодор Боришев, Радован Питеја, Давид Врбашки, Жарко Везилић, Лазар Злоколица, Аџика Везилић, Тока Злоколица, Јован Д. Опачић, Бошко Петровић и Ставо Радојић; заменици: Недељко Буливац, Жива Анђелић и Алекса Милошев; ревизори: Живко Миловановић и др. Шандор Драчански. Имовинско стање друштва: приход К 70.482 60, расход К 42.092 60, чист приход К 28.339 86.

Соколско друштво у Сомбору изабрало је на својој главној скупштини од 20. јануара о. г. ову управу: старешина: др. Миленко Петровић; заменик старешине: бр. Људевит Пушкаш; начелник: Милан Радић; тајник: Светислав Продановић; благајник: Михајло Дракулић; одборници: Стеван Куцусаревић, Жарко Врбакић, Александер Вукадиновић и Миливој Бранкован; заменици: Сима Каракашевић и Кајица Протић; надзорни одбор: Иван Христифоровић и Сергије Станишић.

Соколско друштво у Петроварадину одржало је своју главну скупштину 13. фебруара о. г. Тајник Јакобац и начелник Дивилд известили су о друштвеном административном и техничком раду. Друштво је приредило 3 јавне вежбе, 3 излета, 3 забаве и 3 села, а суделовало је на покрајинском слету у Марибору и на жупском слету у Сомбору и послало изасланике на VII, свесоколски слет у Прагу. Имовинско стање: приход К 41.118 90, расход К 39.885 30, чиста добит К 1.233 60. Изабрана је ова управа: старешина: Стјепан Шантек; заменик старешине: Ернест Гумхолд; начелник: Адолф Салонтај; тајник: Фрања Павловић; благајник: Виктор Паниан; господар: Илија Копица; одборници: Јосип Јакобац, Јосип Миларић, Ђуро Мак, Јосип Линднер и Јакоб Рену; ревизори: Рудолф Паниан и Мата Миолчић.

Соколско друштво у Кули на својој главној скупштини од 21. фебруара о. г. изабрало је ову друштвену управу: старешина: Јефта Мрђанов; заменик старешине: Сава Дамјанов; начелник: Вељко

Јерков; тајник: Стеван Ђурић; благајник: Војин Аћански; председник просветно-културног одељења: Лазар Врцић; одборници: Тодор Теодоровић, Ђуро Богојевац, Сима Путник, Плавша Путник, Божа Путник, Радивој Јанковић и Рада Свирац; ревизори: Милош Мојић и Сава Дамјанов.

БАНАТСКА СОКОЛСКА ЖУПА

Соколско село у В. Бечкереку. Соколско друштво у В. Бечкереку, приликом помена Војводи Мишићу, држаног 13. фебр. 1921., приредило је село. На селу је говорено о животу и раду славнога војводе. Брат пуковник Стојан Николић, командант 27. п. пука говорио је о пробоју солунског фронта, истичући заслуге војводе и описујући крваве борбе, вођене од Солуна до Суботице. Брат потпуковник Душан Михајловић, командант првог дивизиона I. хауб. пука, говорио је о „рудничкој офанзиви“ и јуначком држању Војводе Мишића. И једно и друго предавање је саслушано са највећом пажњом. На истој селу сакупљено је добровољног прилога 5123 К за подизање споменика Војводи Мишићу.

СОКОЛСКА ЖУПА САРАЈЕВСКА

Главна годишња скупштина жупе сарајевске одржана је 30. јануара о. г. На скупштини нијесу били присутни делегати свију соколских друштава, која потпадају под жупу сарајевску. Соколска друштва у Вишеграду, Варешу и Фочи нијесу послала својих делегата. И тако су на скупштини били присутни само делегати сарајевског, височког и бугојанског соколског друштва.

Будући да је старјешина брат др. Војо Бесаровић службено запријечен, отвара скупштину замјеник старјешине бр. Јово Поповић. У свом поздравном говору истиче, да у нас још нема правог схватања за соколство као што нема ни правог схватања за народно-јединство. Данас у мјестима, гдје би се могао основати Соко, прежеу још увијек племенски и вјерски обичаји. Тужи се, да у соколским редовима нема довољно разумјевања за дисциплину и рад, што доказује и данашња скупштина.

Из извјештаја бр. тајника др. Кестерчанека произлази, да жупи припада у свему само седам друштава. За годину дана основано је само једно ново друштво. Ни она друштва, која су постојала прије рата, нијесу поновно почела радити. Главни узрок — по његову мишљењу — биће тај, што се наш мали човјек — онај наш грађанин у провинцији, на кога соколство највише рачуна, сувише бадио на политичко поље.

У првој друштвеној години биљежи жупа сарајевска два велика догађаја. Први је, да је уз живо судјеловање одборника наше жупе извршен пренос костију видовданих хероја из Терезина у рођену груду земље, за које су они положили своје младе кости, а

друга је јаван час соколских жупа Босне и Херцеговине у Сарајеву у мјесецу септембру прошле године пригодном званичног доласка Његовог Височанства. (О том је изашао допис у Сокол. Гласнику).

С поносом спомиње тајник, да је Соколска жупа у Сарајеву на „Корушки дан“ прије плебисцита сакупила у Сарајеву око К 60.000 и тиме засвједочила своју соколску свијест.

Из техничког извјештаја вође бр. Жакуле разабире се, да у жупи нема довољно спремних учитеља за соколство. У мјестима, гдје су средње школе, могао би бити учитељ гимнастике уједно и вођа Сокола, а гдје таквог нема, нека га државна власт настоји добити. Похвалан је рад височког Сокола и његовог вође Мирка Вукојевића. Хофманове и Видмарове вјџбе нијесу се могле научити како треба, јер нема доста музичких људи у Соколу. У Вишеграду и у Сарајеву било је доста интоленције са стране чланова и отуђивања од Сокола, али вођама је успјело, да међу младеж засаде љубав за соколство. Особито је разгранат рад око нараштаја

Пошто су сви извјештаји: и тајников и вођин и благајников одобрени, прешло се на избор одбора, којег је резултат овај: старјешина: Стево Жакула, замјеници: Мијо Вучак и Јосип Плавшић; вођа: др. Богдан Видовић; замјеници: Мирко Вукојевић и Игнац Хенгстер; тајник: др. Владимир Кестерчанек; благајник: Стево Адум; вођа нараштаја: Урош Чолић. Осим тога су изабрана тројица међу замјенике одборника, а тројица у ревизиони одбор. — Апелом на сложан соколски рад завршио је нови старјешина скупштину.

В. К.

На главној годишњој скупштини Соколскога друштва у Сарајеву, која је одржана 16. јануара 1921. изабран је овај нови одбор: староста: брат Стево Жакула; замјеник: брат др. Срећко Першић; вођа: брат др. Богдан Видовић; чланови одбора: Хенгстер, Штефани, Старчевић, Ђурчић, Фајлханер, Хајлман, Ђорић, Андрић, Душек, Топали, Софић, Кестерчанек, Путниковић и сестра Франка Штајерер и Либуша Хледик. У мјесецу јуну пр. год. одржао се јавни час, који је потпуно успео како у моралном тако и у материјалном погледу, а истога мјесеца, кад је Регент приватно дошао у Илићу, соколско је друштво приредило неколико тачака пред високом гостом. На слет у Праг послало је наше друштво шест вјџбача. Овај одлазак у Праг имао је још и тај задатак, да покуши разбацане кости наших хероја „који су на Видов-дан својом смјелошћу, својственом само српском елементу, дали знак, да је наша велика и света национална ствар потпуно сазрела“. У јулу видјели смо у својој средини узорно одјелење загребачког Сокола. Загреб је и овом приликом дао од себе доказа и уверења, да потпуно заслужује хвалу и признање. Програм друштвеног рада се кретао у томе да се паралелно проводи чисто технички рад са културно-просвјетним радом. За провођење културно-просветног рада ступило се у заједницу и споразум с Друштвом за културно просвјетивање у Са-

rajevu. У техничком погледу тежило се да се прибави што више вјежбача, нарочито да се привуче у соколске редове подмладак. У друштву нема ни једног академика вјежбача, ни једног учитеља, ни једне учитељице. Језгро друштва сачињавају занатлије и приватни намештеници и намештенице. Најбољи су успех у овој години получили новоосновани мушки и женски подмладак. Из извештаја благајника разабире се, да цјелокупна имовина друштва износи око К 100.000. Од приједлога, који су пали, свакако је важан онај бр. Путниковића, који иде за тим, да одбор поради на томе да скупи све културне установе у Сарајеву, да по могућности у извјесно вријеме направе један Дом, који ће служити тим културним установама за стјецнице; надаље предлог бр. Видовића, да се у Сарајеву приреди Прва соколска олимпијада.

Соко.

BANJALUČKA SOKOLSKA ŽUPA

Sokolska župa u Banjoj Luci priredila je 12. juna o. g. svoj prvi sokolski slet. Ovoj župi prijavio se novi član Sokolsko Društvo u Kostajnici. Prema pravilima o primanju u župu ima da odluči definitivno župska skupština, no odbor je gornje društvo do skupštine primio privremeno u župu.

MOSTARSKA SOKOLSKA ŽUPA

Dne 30. I. o. g. održana je pod predsjedanjem starešine brata Čede Milića redovna godišnja skupština mostarske župe, kojoj su preko delegata prisustvovala sokolska društva iz Herceg Novog, Ljubuškog, Dubrovnika, Mostara, Konjica, Stoca, Tivat-Lastva, Opuzena, Gjenovića. Posle sa zadovoljstvom primljenih izvještaja tajnika, načelnika, blagajnika, revizora i načelnika pojedinih odeljenja, prelazi se na predloge starešinstva. Najpre se prima predlog starešinstva, da se u svrhu lakšeg i uspješnijeg rada župa podeli na okružja; podela se prepusta tehničkom odboru župe. Na predlog starešinstva u pogledu održavanja sletova zaključuje skupština, da se župski slet održi 4. i 5. juna o. g. a okružni sletovi u Dubrovniku, Tivtu i Gacku u dane, koje odrede društva u sporazumu sa nadzornikom i župskim izaslanikom. Zatim se zaključuje, da se u Mostaru održi župski prednjački tečaj. Posle toga se prelazi na biranje novog upravnog odbora u koji su izabrani: starešina: Čedo Milić, iz Mostara; zamenici starešine: Jovan Sekulović, iz Herceg Novog i dr. Cvjetan Spužević, iz Mostara; načelnik: Nikola Miličević, iz Mostara; zamenici načelnika: Ivan Kovač, iz Tivat-Lastva i Petar Čolić, iz Mostara; načelnica: Vukosava Kašiković, iz Mostara; zamenica: Anka Foht, iz Dubrovnika; tajnik: Žarko Milišić, iz Mostara; blagajnica: Ljeposava Mijatović, iz Mostara; zamenici starešinstva: dr. Pero Mandić, Milivoj Jelačić i Marko Krezić, iz Mostara; župski sud: dr. Cvjetan Spužević, Pero Musa, Dinko Zec, Gjorgje Perin i Nikola Miličević, iz Mostara; revizori računata: Ivan Kelez, Jozo Vindšnurer, Tanasije Samardžić, iz Mostara; kulturno prosvetni odbor: Nikola Begović i Petar Nuić, iz Mostara; osek za naraštaj: Petar Čolić. Osim toga se odredjuju privremeni nadzornici: Danilo Škoro, za Prozor; Jovan Sekulović, za Zeleniku i Gjenović; Josip Bazeli i

Jovan Sekulović, za Kotor i Risan; Jovo Petković i Roman Lah, za Bijelu; A. Korčulanin, za Trebinje i Janjinu. Posle nekoliko jednoglasno usvojenih predloga pojedinih društava zaključuje se, da se sa skupštine pošalju pozdravi i to: beogradskoj općini prilikom odlikovanja Beograda, Legijom časti i bratu Mašeku, podstarosti česke sokolske općine u Pragu, prilikom njegove pedesetgodišnjice. Iza toga uzima reč brat Fuks, sekretar sokolskog saveza i njegov izaslanik na ovoj skupštini, te ocrtavši veliki i teški sokolski rad pozivlje prisutne, da ne klonu i da ustraju u radu. Zahvalivši se bratu Fuksu i našem Savezu na pažnji brata starešina, zaključuje se skupština.

I.

Zavjetna miso budi nam vijeke . . .
 Spas mile Istre, Zadra i Rijeke . . .
 Još na dugom, tvrdom putu
 Vijek Sokola miso vodi
 Da još braću otrgnutu,
 Jednog dana oslobodi . . .

II.

Sokolsko oko biti će bistro,
 Kad java bude predaka san, —
 Kad Zadru, Rijeci i tebi Istro
 Osvane vedar slobodan dan! . . .

Rudimir Rovter Progonski,

podstarešina Sokolskog društva u Potomlju
 (Poluotok Pelješac).

ТУЗЛАНСКА СОКОЛСКА ЖУПА

Соколско друштво Б. Шамац. У другој години свога рада показало је ово друштво врло лијеп успјех и ако под тешким околностима, кад се узме у обзир, да немамо подесних просторија за онакав рад, какав би могао и какав би требао да се развије. Главна брига у овој години била је посвећена проширењу соколске мисли у нашем крају, па је у ту сврху одржано: 3 забаве, 4 сијела, 3 излета и 9 предавања. Такође се много пажње посветило сакупљању прилога за градњу дома, па је и ту постигнут лијеп успјех. Основан је „фонд за градњу дома“, који данас износи К 22.540.— У овој години учествовало је наше друштво на соколском слету жупе Тузла са 17 Соколова и 14 Соколица, на Покрајинском слету у Марибору са 7 Соколова и 3 Соколице, код дочека Њ. Краљев. В. наследника престола Александра у Сарајеву са 7 Соколова и 3 Соколице, те код отворења Сок. дома у Модричи са 14 Соколова и 6 Соколица. Укупав број чланова је 166, од тога вежбача 19 мушких и 12 женских, те сок. подмладак 18 мушких и 34 женске. Рад је подијељен по секцијама: пјевачка, тамбурашка, читаоница и библиотека. Захваљујући свима, који су у овој години друштво помагали,

нарочито истичемо старешину бр. Јову Љубишића, који је купио тамбурашком збору тамбуре у вриједности од К 2.600— те гђи Ритерман, која је за соколску академију посудила клавир, а уједно и пратила на клавиру вјешбе Соколова и Соколица, те тиме нам омогућила, да смо могли ту академију одржати, а такође и г. С. Ритерману, који је на тој академији добровољно учествовао са једном концертном тачком на виолини. — Здраво! М.

Соколско друштво у Маглају. Соко у Маглају одржао је 7. II. о. г. редовну годишњу скупштину, на којој је изабран следећи управни одбор: старешина: бр. Перо Поповић; заменик старешине бр. Јосиф Симић; тајник: сестра Вукосава Илић; кођа: бр. Алекса Јовановић; заменик вође: бр. Михајло Миљешић; благајник: бр. Осман Обралаћ.

ШУМАДИЈСКА СОКОЛСКА ЖУПА У КРАГУЈЕВЦУ

Преглед рада Соколског Друштва у Крагујевцу у 1920. години. У 1920. год. ово је друштво знатно кренуло напред. Била су два поља рада на којима смо били активни. Једно је развијање рада у самом друштву и стабилизација овога, а друго је ширење соколске идеје по свима местима жупе, обнављање старих и подизање нових друштава у жупи. Да би се ово постигло приређено је више јавних вежби, села, излета и предавања.

Месеца јуна 1920. год. приређен је јавни час у Крагујевцу на летњем вежбалишту „Соколову“ са великом посетом становништва из места и околине. Програм је био следећи: Уз лепу и хармоничну пратњу XIX. пешадијског пука предвоје је предводник бр. Андреја Абдулић мушку децу, која су извела просте вежбе за VII. свесоколски слет у Прагу са прецизношћу и самопоуздањем ретким код деце. Друга тачка било је дефиловање мушке и женске деце као и разне живописне фигуре у маршу под предвођењем истог брата. Трећа тачка било је „Гимнастичко коло“ састављено од начелника, брата Бразила. Мило је било видети кад су изашла женска деца у лепим белим костимима предвођена сестром Роксандом Пантелићевом. Деца су коло извела са веома пријатном и природном љубкошћу и веселошћу, која се у сваком покрету огледала. Публика је била веома одушевљена, и мале вежбачице отпратила бурним аплаузом. Не можемо да пропустимо прилику и да не споменемо да је и музика потпуно, сасвим складно одговарала играма. Као четврта тачка биле су просте вежбе мушкога подмлатка за VII. свесоколски слет у Прагу. Брат Милорад Обреновић може се поносити подмлатком, који је предводио, јер је извео вежбе са особитом тачношћу ставова и одсечношћу покрета. Пета тачке биле су „Гимнастичке игре“ састави то разних корака и покрета тела у четворици, које је извео женски подмладак, предвођен сестром Јулијаном Спасојевић на велико задовољство публике и са пуно елеганције и отмености покрета. Шеста тачка биле су групе петорица,

које је извео лепо мушки подмладак са својим предводником бр. М. Обреновићем. Седма тачка биле су вежбе чланица за VII. свесоколски слет у Прагу. Чланице су предвођене подначелницом сестром Даницом Тасићевом извеле вежбе са лакошћу, која је само женскију урођена. Осма кулминациона тачка јавнога часа биле су заносне: „Вежбе ослобођења и уједињења“ од брата Ф. Хофмана, вежбане симболички са оном живошћу и животом, који у њих њин творац удахну.

I. облик уздрмао је сваки мишић вежбача, сваки нерв мозга уз звуке Србијанке. Нагли покрет руке показивао је страх, недоумицу, дисхармонију — утисак то непријатељске пете. У II. облику нарочито лепо узрујани покрети представили су мобилизацију, упорност и избацавање непријатеља. У III. облику грчење руку, покрети и намргођен поглед назначивали су очајну борбу, одважност, снагу, гнев, смртно рањеног хероја и изнурени покрет десне руке и поглед — ханибалски прелаз Албаније. У IV. облику пошло је вежбачима за руком представити укрштеним рукама, стиснутим песницама — став окованих милијона, клечећим положајем — оборено краљевство, врисак подјармљене душе, и даљим покретама узбудљиву наду. У последњем облику ове гимнастичке песме вежбачи су показали презањем сваког мускула свога тела, убојним покретима јунака са копљем — бесан јуриш, ламање окова и весело кликтање победоносних легија Југословенских. Кад се је удаљавао предводник брат Душан Филиповић са члановима са вежбаљашта, могле су се приметити у многом одушевљеном оку сузе.

Завршетак јавнога часа чинила је четвороспратна пирамида коју су извели 28 вежбача и која је својом висином и смелим грађењем изненадила присутне. Вежбач на четвртном спрату дигао је у вис заставу, на којој је великим словима било написано: „Јачајмо се соколством!“

Истог дана у вече приређен је у „Горњем Парку“ комерс, на коме је концертирала војна музика. Морално и материјално овај час испао је преко очекивања и њиме је Соколско Друштво учинило знатан корак напред.

У смислу ширења соколске идеје приређена су два излета: у Врњачку Бању и Јагодину и то за време ферија. У Врњачку Бању друштво су водили чланови управе: браћа Анта Браздиз, начелник друштва, Ђура Брзаковић и Милан Миловановић. Тамо је приређен јаван час и у вече забава. Програм је био исти као у Крагујевцу, са малим изменама. И поред тога што су чланови били веома заузети око припремања и зато нису држали пробу, све је испало добро: наступ, равнање безпрекорно и извођење без погрешке. Посета је била огромна, да су се многи гости, недобивши места а немогући стајати, морали вратити. Све су вежбе код публике назване јако допадање и све групе испраћене са вежбаљашта бурним ђескањем и патриотским узвицима: „Живели Соколи!“ — „Живела Југославија!“

Морамо овде изјавити благодарност господину Павлу Каримановићу, мајору, који је соколима обезбедио преноћиште као и г. г. директору Глишићу и бањском комесару, који су нас свесрдно помагали. Успех је био у сваком погледу изврстан. — И у Јагодини одржан је јаван час Крагујевачког Соколског Друштва са горе поменутих програмом, којему су додате још вежбе „узорног одељења“ на вратилу и разбоју.

После се нарочито активно радило на подизању Шумадијског Соколског Дома. У том циљу приредили смо 5. фебруара 1921 год. Академско вече у сали хотела „Таково“ са овим програмом:

1. Поздравна реч председника бр. Стеве Нешића. Брат председник говорио је о нашој намери, да у Крагујевцу подигнемо Соколски Дом и о начину, на који би и цело грађанство могло да нас потпомогне у томе.
2. Вежбе са заставама и палицама мушке деце. Предводио бр. Аидра Абдулић.
3. Вежбе са заставицама женске деце. Предводио је сестра Роксанда Пантелић.
4. Просте вежбе сокола из села Војске. Њих је предводио бр. Душан Филиповић.
5. Вежбе дугим палицама изводио је бр. М. Обреновић са мушким подмлатком.
6. Вежбе предводничког одбора на разбоју. Предводио је бр. Јосиф Прохаска.
7. Вежбе са цветним луковима женскога подмлатка предвођеног сестром Јулијаном Спасојевићевом.
8. Просте ритмичке вежбе чланица предвођених сестром Надеждом Константиновићевом.
9. Вежбе на вратилу грађанске групе, предвођене братом Јосифом Прохаском.

Цео је програм изведен на опште задовољство публике, а нарочито је пријатно дочекана група гостију сокола — из села Војске (између Крагујевца и Јагодине), које је предводио бр. Душан Филиповић. (Он је и основао то наше прво сељачко соколско друштво). Вежбе су изведи са таквом сигурношћу и окретношћу, да ни мало не изостају од наших варошких сокола. Нека служе за пример и свима осталим селима!

Живели!

Соколско Друштво у Крагујевцу, после избора нове управе, крајем фебруара, приредило је 9. априла о. г. „Соколско Село“ у просторијама Официрског Дома у корист подизања Соколског Дома, са овим програмом: 1. О значају и потреби подизања Соколског Дома у Крагујевцу — говорио је бр. др. Крста Драгомировић. Његов језгровити и јасан говор нашао је пуно одзива и одобравања у публици. 2. Жива слика — изводили су сви: мушка и женска деца, мушки и женски подмладак, чланови и чланице (од свих по 5). 3. Свирао је оркестар ученика. 4. Вежбе нараштаја са заставицама, палицама и окићеним круговима. 4. Свирање оркестра ученика. 6. Скупине мушког подмладка. 7. „Караула на вучијој пољани“ — рецитовао је члан друштва. 8. Просте вежбе чланица. Све су вежбе изведене лепо. 4. и 8. тачка састављене од вредног начелника бр. Јосифа

Прохаске веома су задовољавале естетичну страну. И даље се трудимо да се оствари наша давнашња жеља — да се подигне Шумадијски Соколски Дом. — Здраво!

Соколско Друштво у селу Војсци. На Ђурђев дан приредили смо у селу Јаван час за сељаке и њихове госте, којих је било на целог среза. Киша је помало падала, али ипак се вежбало. Програм је био овај: 1. Вежбе заставицама женске деце. 2. Вежбе ослобођења и уједињења, — чланови. 3. Просте вежбе мушке деце. 4. Чланови: Вежбе дугим палицама. 5. Скупине подмлатка. 6. Чланови: Почетне вежбе на разбоју. 7. Подмладак: Вежбе заставицама. 8. Вежбе на разбоју средњег степена — чланови. 9. Скупине — чланови.

Сеоски Соколи вежбали су одушевљено и учинили на присутне дубок утисак, зашта заслуга припада оснивачу бр. Душану Филиповићу, начелнику бр. Жарку Зечевићу и појединим одушевљеним члановима друштва. Само истрајно напред сеоски соколони да будете светао пример и другим селима дивне наше Шумадије. Здраво!

I. slet Sokolske Župe Zagrebačke

Jugoslavenstvo slavilo je jučer u bijelom našem Zagrebu slavlje, kojim se može ponositi i Zagreb i oni, koji tu slavu usprkos sviju makinacija, da se omete, prirediše i time si dadoše najljepšu svjedodžbu čistog svojeg i nepatvorenog jugoslavenstva. Kod pravih Sokolova to inače i ne može da bude, jer oni su si svijesni i širje, glavne zadaće Sokolstva, a ta je — slavenstvo, u kojemu se usredotočuje nacionalni, prosvjetno-uzgojni rad, a bez ikakove partijsko političke natruhe. Samo kao takav može Soko da bude ljubimče narodno. Samo kao takav može da reprezentira narodnu vojsku baš kao i oni vojnici-junaci, koji su jučer sa Sokolovima istupili na vježbalištu, da zajednički manifestiraju, ako im i jeste djelovanje u različnom pravcu, svoju zadaću, koja smjera boljitku i sretnijoj budućnosti našeg čovjeka i našeg naroda.

Sokolska Župa Zagrebačka osvjtlala si je lice ovim prvim svojim sletom, a kako Soko prema onoj: „Ni korist — ni slavu!“ ne traži kakih naročitih priznanja za narodni svoj rad, to sam uvjeren, da će toj Župi najbolja zadovoljština biti dana time, bude li ju se s povjerenjem susretalo kako od strane njenih društava, koja su u toj Župi užupljena, tako i od strane sviju pravih Jugoslavena, budu li se listom upisivali u sokolske redove, koji su nam danas više potrebni, nego možda ikada prije. Najbolji dokaz u tome pružiše nam naša braća češko-slovački Sokolovi prigodom po češki narod opasnog istupa komunista. Što nije mogla vojska da učini, posredovanjem Sokolstva, koje stoji visoko nad svim političkim strujama, postignuto je u najkraće vrijeme i red bi uspostavljen može se reći na zadovoljstvo ogromne većine žiteljstva Čehoslovačke.

Na stražu — Sokole!...

Neka mi bude dozvoljeno, da apeliram na dobrostivu ustrpljivost poštovanog čitateljstva, pa da ukratko iznesem historijat, zašto je došlo do prvog ovog sleta Sokolske Župe Zagrebačke, te u onom obliku, u kojem se je s njime dostojno reprezentirala.

Biti će doskora 50 godina, kako Sokolstvo postoji kod nas u Hrvatskoj. Naš Zagreb bio je prvi, u kome se Soko ugnijezdio. Iz toga gnijezda poletiše mnogi Sokolici diljem naše domaje, pa i u samom Zagrebu imademo već drugo gnijezdo, a biti će ih i više. Zadruga je već prevelika, pa je prirodno da se dijeli i množi dalje bez obzira na motive, koji se pojaviše.

Mora se priznati lijepi uspjeh sokolskim osnivačima i njihovim sljedbenicima sve do današnjeg doba. Osnovala se mnoga društva, u kojima ima lijepi broj pregalaca na polju Sokolstva kako u pogledu idejnom, tako u pogledu tehničkom. Podijeliše si uloge, te jedni djelovahu administrativno, drugi literarno, treći organizatorno u najširem smislu sokolskog rada i t. d. Rezultati zrcalili su se u sokolskim školama, u priređivanjima javnih vježbi i u akademijama društvenim, pa i u sletovima Župa sve do onih „Saveza“, koji su zacijelo još u živoj uspomeni svima onima, koji pribivahu I. i II. svesokolskom sletu u Zagrebu god. 1906. i 1911. Taj rad imao je priznanja i izvan granica naše domovine uslijed sudjelovanja Slavena na našim sletovima i sudjelovanjem našim na sletovima i vježbama u Pragu, Lavovu, Krakovu, Beogradu, Sofiji, Ljubljani i t. d.

Sve to ali mladu generaciju ne zadovoljava; ona teži dalje. Proučavanjem spisâ neumrlog osnivača Sokolstva dra Miroslava Tyrš a došla je do tvrdog uvjerenja, da će Sokolstvo sa pravim i potpunim uspjesima vršiti uzvišenu svoju zadaću tek onda, kada će si prokrčiti put u najzadnju potleušicu našeg naroda. U narod treba ući, kako dobro reče deneral Vasić prigodom istupa onda još jednog Sokola zagrebačkog u vojarni prošle godine.

Sokolska Župa Zagrebačka prvim je svojim sletom eto baš juče počela, da ovu misao „u narod“ realizuje.

Čime? — pitati će možda kogod.

Eto, upravo zajedničkim istupom sa vojskom i našom školskom mladeži.

Da istupamo s vojskom uvelike neki zamjeraju s jedinom primjedbom, da se ide za tim, da se naše Sokolstvo militarizira. Niti je direktiva za zajednički istup s vojskom potekla iz redova vojske, niti je još manje dana ili mogla biti dana kakova zapovijed, da Sokolstvo istupa sa vojskom. Ta misao potekla je iz redova Sokolova. Zar nije vojska i u Pragu istupila i može li kogod reći, da su tamo u tome pogledu druge prilike. I u Čehoslovačkoj i kod nas u Jugoslaviji vojska se smatra danas nečim sasama drugim, nego što je bila za vrijeme pokojne Austro-Ugarske.

Neće vojska militarizirati Sokolstvo, nego će ono vojsku sokolizirati. Pa da ni jedan od vježbajućih vojnika ne bude član sokolskog društva, Sokolstvo će dobiti već time, jer je sigurno da a ma nijedan neće biti njegov protivnik, šta više ogromna većina biti će mu zagovor-

nici. Znamo ali sigurno, da će mnogi i mnogi od njih, kad se vrate kući, s mjesta se upisati u Soko ili ga tamo, gdje ne postoji, osnovati ili dati inicijativu, da se osnuje, kako bi mogli ono, što su u vojsci, a kroz Sokol naučili, upotrebiti u korist otadžbine. Koliki će se naši ljudi time spasiti, pošto će baš sokolskim prosvjetno-uzgojnim radom biti riješeni napasti raznih poroka. Držim, da je to i suvišno isticati. Ne će biti zгорега, spomenem li, da osim gornjega može biti zajednički rad s vojskom od koristi kako narodu, tako i pojedincu time, jer će po svojoj prilici svi oni Sokolovi, koji će dokazati, da su stanovito vrijeme vježbali u Sokolu, uživati taj privilegij, te će im biti skraćena vojna služba ili će svakako daleko brže biti unapređeni u čin, nego ostali vojnici, koji nijesu ni sjena kod ustupa u vojsku Sokolu, koji dolazi tamo već malne kao potpun vojnik. Slični privilegij uživaju već danas gimnaste u francuskoj vojsci, a u češkoslovačkoj vojsci neki su Sokolovi na najvidnijim mjestima bez obzira na ostale privilegije, na koje se tamo uostalom kraj današnjih prilika i ne računa. Šta više, rekrutacija se tamo obavlja u samom Sokolu bez obzira na to, koliko je dotični uvojačeni član kao takav vrijedan za dotično sokolsko društvo. Zaista prekrasan primjer požrtvornosti za svoj narod.

Što se školske mladeži tiče, koja je prviput istupila u tako impozantnom broju prigodom ovog sleta, može se mirne duše u pogledu načina sokolskog rada povući paralela sa vojskom. Na mladima svijet ostaje, pa kako to vrijedi za sve, tako i u prvom redu za Soko, koji mora da zajedno kroči sa školom i da s njome rukom o ruku radi i nastoji oko duševnog i tjelesnog uzgoja mladeži — naše uzdanice. Pa i sama vlada izdala je naredbu, prema kojoj se ima u svim školama mladež uzgajati u sokolskom duhu, a kako se to može činiti, ako ne u sporazumu i u neprekidnoj čim užoj vezi sa našim nastavnicima. Sa više se strana čuje, kako je ipak bilo žalosnih iznimaka, gdje se djecu odgovalaralo od sudjelovanja na tom sletu, jer da je to „vlaški“ ili „srpski“ slet ili da je Soko bezvјersko društvo. Dotični bit će da su krivo informirani o zadaći Sokolstva i načinima njegove propagande. Taj način sasna je jednostavan. U sokolsko društvo spada svatko bez razlike dobe, spola, slaleža i vјer e i tko je usto neporočan. Time daje se prilika svim pripadnicima naroda, da uđu u Soko. Uzme li se još u obzir, da Soko u „Sokolu“ ne pozna politike i da se svakome prepušta, da ispovijeda koje mu drago političko uvjerenje izvan „Sokola“, onda je jasno, da sokolske domove smatramo kao neko utočište, gdje si siguran, da ćeš uz jačanje svoga tijela naći i razbibrigu u ugodnom osjećaju u bratskom sokolskom krugu.

Prema zasadama sokolskim održani slet najbolje je dokazao, da se ove ispravno shvaćaju od onih, koji su s njime upravljali. Na njemu bile su zastupane sve kategorije po dobi, spolu, zanimanju i — vјeri.

Što se pak tleče spočitavanja sletu, da je „srpski“, to je najbolje dokazala povorka, prigodom koje čulo se iz općinstva: „Pa kakav je to srpski slet, em su to sami naši poznati domaći ljudi“.

Tehničkom stranom sleta upravljao je brat Frane Sch war z w a l d, sin zagrebačkog građanina iz Vlaške ulice uz pripomoć nekolicine prednjaka i članova „Sokola I.“ i tehn. odbora Župe.

Neka društva su radi pokusa vježbi stigla u Zagreb već u subotu, a ostala u nedjelju u jutro.

U Župi su slijedeća društva: 1. Zagreb, 2. Zagreb I., 3. Dugoselo, 4. Sv. Ivan Zelina, 5. Ivaničgrad, 6. Kutina, 7. Lipik, 8. Pakrac, 9. Velika Gorica, 10. Sisak, 11. Petrinja, 12. Glina, 13. Jastrebarsko, 14. Samobor, 15. Klanjec, 16. Bizeljsko, 17. Brežice, 18. Krško, 19. Rajhenburg, 20. Sevnica. Radi poznatog spora nije sudjelovalo najjače naše društvo Sokol s Wilsonovog trga, što je dakako za požaliti. Neshvatljivo je ali, da nije sudjelovalo društvo iz Jastrebarskog, a osim toga na nagovor se neke osobe povratila većina članova Sokola iz Kutine. Par nobile fratrum! Tako smo informirani baš od jednog člana od onih članova dotičnog društva, koji ipak ostadoše na sletu.

Povorka, koja je brojila više tisuća učesnika: vojnika, Sokolova, Sokolica i školske mladeži obojeg spola pučkih i srednjih škola, svrstala se na Akademičkom trgu i pošla tačno u 2 $\frac{1}{2}$ sata pos. podne Zrinjevcem, Strossmayerovom ulicom, Jelačićevim trgov, Jurišićevom, Draškovičevom i Vlaškom ulicom na sletišta u Maksimir (na Haškovo igralište). U povorci bile su sokolske fanfare iz Krškoga i Siska i dvije vojničke glazbe; jedna ispred povorke, a druga u sredini tako, te je mogao biti ušćuvan od cijele povorke jednaki korak, pa i od one sitne dječice, koja ali nijesu išla cijeli put pješke do Maksimira, nego su ih odvezli s automobilima, čemu su se dječica vanredno radovala. Da se izbjegne nesreći, automobili vozili su polaganije, a time je dječja radost putem tamo i natrag dulje potrajala, kojoj su dala oduška veselim klicanjem Jugoslaviji i pozdravljanjem općinstva sa mahanjem jugoslavenskim zastavicama. Dražesno je bilo pogledati na sitnu ovu i milu našu dječicu, kako se šćućuriše u kolima, iz kojih su nekima virile iz kola samo ručice sa zastavicama, a nekima glavice kao ptičicama iz gnijezda. Cijela ekspedicija sretno je svršila, tek tu i tamo bilo je ipak plača, jer si u kolima neki zaprljaše lijepa svoja i nova vježbovna odijela. Trebalo je tek par utješljivih riječi učitelja ili učiteljice i — sve je bilo opet u redu. Ta u ovoj masi vježbača ko bi opazio svaku mrlju!

Sama vježba otpočela je umjesto u 4 i $\frac{1}{2}$ u 4 i $\frac{3}{4}$. Ovo četvrt sata rado opraštamo znajući, koliko se ustrpljenja hoće, dok se sve vježbače, od kojih je malo koji uopće ikada javno istupio, usporedalo i uputilo u sve potankosti. Na burno pljeskanje i udaranje štapovima po tribinama otvorila se konačno vrata na sjevernoj strani vježbališta i prvi udjoše mališi pučkih škola i napuniše gotovo polovinu velikog Haškova vježbališta. Prijašnji pljesak nestrplivosti sada se postostručio u frenetičan pljesak od razdraganosti nad milovidnim pojavama toli brojne sitne dječice, jednolično odjevene i svako sa jugoslavenskom zastavicom u ruci. Nakon urednog izvedenog nastupa u „kolonama“ i razmaka, pozdraviše djeca općinstvo kao iz jednoga grla sa sokolskim pozdravom

„Zdravo!“ i mahanjem sa zastavicama. Naravno, da je i općinstvo odzdravilo sa „Zdravo!“ To isto opetovalo se poslije i kod sviju ostalih tačaka, a što dalje, to oduševljenije, jer su se poslije redale tačke, što dalje, to ljepše i sa većim masama. Nakon izvedenih prostih vježbi, a na zadavoljstvo sviju prisutnih, istupiše djevojčice. Vježbalište i opet malne sasma prekrito. Što se tiče skladnosti izvedbe prostih vježbi teško je reći koji su bolje vježbali: dječaci ili djevojčice. Naravno, sitne pogriješke ovdje ne potpadaju kritici. Svaka čast s toga učiteljima, učiteljicama i Sokolovima, koji uložiše i te koliko truda, dok postigoše željeni rezultat, a taj im je svakako najbolja nagrada.

Treća nastupila je pješadijska podoficirska škola sa 370 vježbača u bojnoj opremi. Izvedba precizna! Općinstvo upravo elektrizovano, a klicanju: „Živila naša vojska!“ ni kraja ni konca.

Iza toga nastupilo je oko 400 srednjoškolaca sa jedr. om kombinacijom zgodno sastavljenih prostih vježbi, koje su se vanredno svidjale.

Srednjoškolci, burno pozdravljeni, ostavljaju vježbalište, da ih zamijeni srednjoškolska ženska omladina.

I njihove se proste vježbe, a naročito složno i lagano stupanje svidjelo.

Sa šestom tačkom istupiše vojnici i Sokolovi sa Hofmanovim prostim vježbama, kojima je simbolički prikazano naše oslobođenje i ujedinjenje. Teške ove vježbe, poduprte divnom muzikom našega M u h v i ć a (jugoslovenskog Pospišila, najboljeg češkog sokolskog skladatelja), izvedene su uspjehom, kao nigdje još dosele. Vidjelo se, da ih vježbači shvaćaju. Išle su od srca, ali i k srcu svakog prisutnog od brojnog onog općinstva.

Sedma tačka bila je ona Sokolica sa čunjevima. Ovdje je bio uspjeh nešto manji, jer te su se vježbe u posljednje vrijeme kod nas malne sasma zanemarile, pa je pohvalno po tehn. odbor Župe, da ih je stavio na raspored. Vježbe sastavio je brat E. S c h w a r z w a l d. Sa pljeskom naravno nije ni ovdje općinstvo štedilo.

Na to su nastupila društva Brežice, Pakrac, Sisak i Zagreb I. sa simultanim vježbama na ručama. Te su vježbe takove naravi, da ih ni za posljednjeg sastanka francuskih gimnasta u Lille-u nismo vidjeli u idealnoj izvedbi, ma da bi se to tamo moglo očekivati, jer su te vježbe tako reći francuski specijalitet.

Ipak naši Sokoli upeli su sve sile, da u dosta kratko vrijeme i kraj naših još dosta slabih prilika ovu tačku spase, pa im je to i priznato od strane općinstva.

Predzadnjom tačkom nastupile su Sokolice sa praškim prostim vježbama i vrlo ili lijepo izvele uz rijetke iznimke pojedinih vježbača, kojima su za prvi put ove vježbe ipak bile preteške. Općinstvo, koje je upravo napeto pratilo divne ove vježbe, nagradilo je Sokolice obilnim pljeskom.

Kulminacija uspjeha ovoga sleta bila je zadnja tačka prostih vježbi, sastavljenih od vodje Župe brata F. S c h w a r z w a l d a. Izvedoše ih vojnici i Sokoli, njih preko dvije tisuće. Prostor vježbališta bio je

sasma ispunjen od vježbača. Osobito efektan, i upravo uzorno bio je izveden nastup i odstup. Takova šta rijetko se kada može vidjeti. Prije početka ove tačke predani su zaslužnom vodji bratu Schwarzwaldu darovi uz popratni govor starešine Župe brata Novaka. Marni ovaj pregalac na polju Sokolstva mnogo još obećaje, a kako je od braće Sokolova i sestara Sokolica ljubljen i štovan, uvjeren sam, da neće smaknati, nego naprotiv, da će ga uspjeh ovog sleta potaknuti na daljnji intenzivni rad, kakav mu je bio i dosele.

Kako se iz gornjega vidi, raspored sleta bio je obilan, a sastavljen oprezno prema našim prilikama. Iz cijelog arangementa vidjelo se, da je bio u rukama prokušanih sila, kojima to nije bio prvi slet.

Ona divna harmonija u izvedbi vježbi i u čitavoj organizaciji sleta neda mi da odložim pero. Svak je bio na svome mjestu. Naročito treba istaći požrtvovnost vježbača i vježbačica, koji su od rana jutra prigodom pokusa, pa do kasne večeri ustrajali na vježbalištu pokoravajući se ljubljenim svojim prednjacima i prednjačicama.

Haškovo vježbalište nije još doživjelo ovakovog slavlja, kao ove nedjelje. Divan je pogled bio na onu masu općinstva i djece, koja su poslije svršenih svojih vježbi posjedala oko vježbališta, koje je osim ovog ukrasa bilo okićeno zelenilom i bezbrojnim barjaticama i zastavicama.

Slet, koji je u svakom pogledu sjajno uspio, završio je sa zabavom u vrtu „Kola“, koji je bio dupkom pun biranog općinstva iz sviju slojeva našega građanstva.

Vrijeme poslužilo je, da ne može ljepše i bolje, tek na večer zahladilo je tako, da se općinstvo počelo već oko 11 sati vraćati kućama.

Braće Sokoli i sestre Sokolice, koji se vratiste svojim domovima, pričajte svojim kod kuće o uspjehu ovog prvog jugoslavenskog sleta naše Župe i recite im, da je Zagreb bio i da će ostati jugoslavenski.

Od onih pak, koji nijesu sudjelovali na lijepom ovom sletu, očekuje se, da će htjeti i znati pravim bratskim načinom odstraniti sve zapreke, koje su im bile na putu, da ovaj put izvrše svoju sokolsku dužnost. Zbacimo sa sebe sitničave stvari; svladajmo se i dajmo, da zagospoduje razum i sokolska svijest umjesto strasti. Nastavimo naše sokolsko djelo, stisnimo svoje sokolske redove, da budu čvrsti poput hridi. To danas traži od nas otadžbina. Jao si ga nama, propustimo li to učiniti!

Ovi reci pisani su iskrenim sokolskim osjećajem u vrućoj želji, da nam mило naše Sokolstvo i unapred cvate i da se širi diljem divne naše Jugoslavije na sve to veću čast i slavu njenu. *Drag. Šulce.*

**Sakupljajte i šaljte pretplatu
za „Sokolski Glasnik“**

Kožnate sprave za gimnastiku

svih mogućih vrsta mogu se odmah
dobiti kod prve strukovne bratske firme

Fr. Adam Kunratice kod Praga.

Strunjače za 50% jeftinije! Tražite cenovnik!

ŠTIMAC i DRNDARSKI

Giro-Conto D. D. ZA PROMET ROBOM Telegrami:

Srpska Banka Zagreb.

ZAGREB

Štimacco Zagreb.

Chek SHS Pošte 33.453.

JELAČIČEV TRG BROJ 28.

Telefon 20-61.

Stalno i veliko skladište

MANUFAKTURNE ROBE

svake vrsti, te

PAMUKA ZA TKANJE

i prvorazrednih

::: ČEŠKIH CIPELA :::

za gospodje, gospodu i djecu.

PRODAJA NA VELIKO I MALO.

Cipele za gombanje uvijek na skladištu.

SOLIDNA PODVORBA!

JEFTINE CIJENE!

BRAČA BAŤA

ZAGREB, MAROVSKA ULICA 30.

nudi

sokolske cipele

male neto K 110.—, veće neto K 120.—

Прва југословенска творница гимнастичких справа

== БАШИН И ДРУГ ==

ЉУБЉАНА, Пред Шкофијо 19.

Израђује све врсти гимнастичких и спортских справа, те оруђа за игре. Преузима уређење читавих вежбаона соколских, школских и засебних. Поправља све справе. Фурнира притке за прече и т. д. — — — На захтјев шаље прорачуне и нацрте.

RESTAURACIJA

NARODNI DOM

(brat Bogomir Šlachta)

LJUBLJANA

preporuča se braći Sokolima.

PRVA JUGOSLOVENSKA TVORNICA GIMNASTIČKIH SPRAVA

== BAŠIN I DRUG ==

LJUBLJANA, Pred Škofijo 19.

Izrađuje sve vrsti gimnastičkih i športskih справа, te oruđa za igre. — Preuzima uređenje читавих вежбаона, sokolskih, školskih i zasebnih. Popravlja sve справе. Furnira притке за прече и т. д. — — — На захтјев шаље прорачуне и нацрте.

GRADJEVNO PODUZEĆE

ARANJOS I POPOVIĆ

OVL. GRADITELJI

TELEFON BR. 6-53. ZAGREB GAJEVA UL. 10.

BUDJEJOVAČKA RESTAURACIJA

„KOLO“

preporuča se braći Sokolima